

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyilatkozó sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 557.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, november 14.

Mai számunk főbb közleményei:

Vessérelk: A mi gazdasági politikánk.

Irtá: Sármezey Endre.

Teljes fejetlenség.

Gőstégla- és ledőcserepgyár.

As Ypsilanti-féle parcellázás.

Utcakeresztelés.

A színésznő regénye.

As aradi detektívek.

Téli dívat.

Andrássy a városok autonómiájáról.

Pléus vád alá helyezés.

Szászer koronás lopás.

A rogovi vonatrablás.

A lőpap halála.

Tárcsa: Még egyszer — és utóljára. Irtá: Sas E.

Csarnok: Chamontixból a Mont-Blancra.

Irtá: Dr. Heppes Béla.

A mi gazdasági politikánk.

Irtá: Sármezey Endre.

Arad, november 13.

Közismeretű tény, hogy egy jó közlekedési eszköz megteremtí és magához ragadja az általa felkarolt vidék forgalmát. Számos példát tudnék ennek igazolására felhozni, de ezt teljesen feleslegesnek tartom. Az sem szorul bővebb bizonyításra, hogy egy vidék *termelése*, ugymint annak *fogyasztása* arra a vidéki központra támaszkodik, amelyik legjobb és legolcsóbb közlekedési érrel van összekötve. Ha már most ez a két tétel igaz, akkor ennek természetes következménye az a harmadik, hogy minden nagyobb vidéki központ fejlődése, vagyonosodása annál szélesebb

és biztosabb alagra van fektetve, mentől nagyobb termelő és fogyasztó vidéket tud magának lekötöni és biztosítani.

Temesvár rohamos fejlődését pl. főrészt annak tulajdonítom, hogy annak idején elvileg kimondotta és meg is tette, hogy minden vicinális vasut létesítését, a mely Temesvárra gravitált, kilométerenként 8000 koronával támogat és miután Temesvármegye ugyanezt tette, rövid 10 év alatt Temesvárra hét vicinális vasut szállítja három vármegye sok-sok ezer utasát. Nem tudom pontosan, de azt hiszem közel 2-5 millió korona névértékű vicinális vasuti törzsrészvényt jegyzett Temesvár.

Az eredmény? Tessék átmenni és meggyőződni róla!

De még nincsen a hálózat befejezve. A Maros-menti vagyonos községek Aradhoz gravitálnak. Ki fogják tehát a közel jövőben építeni a varjas-temesvári vonalat, amit rövidesen követnek a Varjas—Szentpéter, Zádorlak—Ujarad és a másik oldalon az ujarad—lippai vonalak. Egy percig sem fog Temesvár habozni, hogy ezen vonalakra a szükséges 600 ezer kor. névértékű törzsrészvényt jegyezze.

Békéscsaba kisvasutakra cirka 300 ezer koronát bocsájtott rendelkezésre és a létesített kisvasutal mélyen belenyúlt Arad érdekkörébe. Orosháza, amely a fenti vasut által érdekeit sértve látja, 250.000 koronát fektet be, hogy amit még lehet, megmentsen érdekköréből. Kovácsháza, Kunágo-

ta és Bánhegyes vidékéből. H.-M.-Vásárhely ugyanazon célból 600 ezer koronát kíván befektetni. Gyula 200 ezer korona áldozattal már megépítette vasutját a Lunkaságba és Aradmegye ezen népes vidékének termelését és fogyasztását magához ragadta. Makó és Csanád vármegye igen erős tevékenységet fejt ki, hogy a battonyai és kovácsházai járást, amelyek valamikor teljesen Arad érdekkörét képezték, magához ölelje.

Mindezen törekvéseket ellensúlyozandó, mi is terveztünk Arad érdekében egynehány vonalat, de fáradságunk mindannyiszor hajótörést szenvedett, Aradváros, Aradvármegye és az aradi társadalom közönyén.

Részletesen ösmertettük szép és nagy-szabásu tervünket úgy hírlapilag, mint külön lenyomatu részletes tanulmányban. (Vásárhelyi füzetek.) Hogy komolyan vettük feladatainkat, beigazoltuk avval, hogy az egész kontinens bámulatára összes vonalainkon bevezettük a motor-forgalmat, olyan olcsó díjtételekkel, amilyeneket sehol nem alkalmaznak. Hogy mit jelent ezen újítás Aradra, arra még alább kifogok térni, itt csak azt jegyzem meg, hogy utasaink száma ennek folytán cirka egy millióval szaporodik. Nem rajtuk mult az sem, hogy motoraink nem a városból indulnak. A második lépés a keskenyágányu vasuti hálózat első vonalának, t. i. az arad—kovácsházi vonalnak létesítése volna. Itt azonban minden igyekezetünk és ön-

Még egyszer — és utóljára.

Irtá: Sas Ede.

I.

A vendéglő udvarkertjében ismerkedtem meg vele, a boiandos báróval. Helyvászár is volt, meggyűlés is volt, minden asztalt körülültek a világos leveletű barsak alatt. Kicsátanoan pirospozsgás gazdák, akik porosan jöttek a városból s nem győztek homlokukról törölgetni a verítéket: a vármegye urai, akik a zöld asztal mellől ide menekültek egy két tíz pohár üdítő itaira; legzajosabb volt az udvarkertnek az a sarca, ahol a kupacemberek ültek, akik szörnyű, zűrzaváros larmával cseréltek ezmet a vásár lefolyásáról, egyik dicsekedett, a másik panaszkodott, aszerint, ahogy célszerűbb üzleti politikának tartott. Egyszerre egy vállas, hatalmas alak termett a barbas asztalnál, óriási termet, amely csak büszkesége lehetett volna a legdallásabb testőrcsapatnak is. A kupacék vigán, barátságosan nyújtották kezüket:

— Szervusz báró!

— Hozott Isten báró!

— Hogy sikerült a vásár báró!

Kartársi szeretettel szorították helyet neki az asztalunknál s a báró otthonosan foglalt helyet közöttük. Furcsán dadogva viszonzta a köszöntést, mintha meg volna dagadva a nyelve. Aztán elkezdte mesélni a társainak a délelőtti élményeit. Széke épen az én hátsóm mögött volt, — jól hallottam, de bizony nem tudtam

meríteni, hogy micsoda nyelven is beszél? Néha mintha egy-egy magyar szó ütötte volna meg a fülemet, de a következő pillanatban megesküdtem volna rá, hogy a botokud nyelvjárást halom. S úgy láttam, hogy a kupacék asztala is roppantul mulatságosnak találja, hogy a báró: a boiandos báró csak beszél, beszél — de ember legyen, aki megérti, hogy mit hadar?

— Kicsoda ez az ember? — fordultam szomszédomhoz, egy benszülött főúras urhoz, aki szinten mosolyogva nézegette át a báró urra.

— Nem ismered még a méltóságos vigéc urat? Persze, nem régi ember vagy közöttünk, pedig érdemes vele megismerkedni, mert érdekes alak ám nagyon.

— Csakugyan báró?

— Még pedig a javából. Misdányi Miska, a híres Misdányi nemzetség sarjadása. Valamikor, amikor huszártisztekkal pezsgődött, főpofozta volna, aki azt merete volna neki mondani, hogy a vigécekkal fog együtt sörögni. A kupacékkel, akik tegezik. S akiket ő is kollegiálisan visztaloz. Mert hát most már egészen beletörődött a sorsába.

— Tehát az ő története is az a közönséges, régi történet?

— No nem egészen. Mert a szegény fiu nem annyira a maga, mint az édesapja bűnei nek áldozata. Az öreg ur úgy szórta a pénzt, mintba fogadást tett volna, hogy záros határidő alatt el tudja tékozolni az egész vagyonát. A fiát is a könnyelműsége nevelte, míg egyszer

a huszártiszt azon vette magát észre, hogy a kedves papája nem tudja megfizetni az adossá gait. Le kellett vetnie a fényes egyenruhát. Nem esett kétségbe, am kor levette, hanem jóreménységgel hajszott parasztnak. Édesapja halála után meg akarta menteni, ami még megmenthető. Meg akarta fogni az ekeszarvát, de már késő volt, elkotyavetyélék talpa alól a földet, s miibe az ekeszarvát akaszthatta volna. Ekkor fogta el az ekeszeredés. Pár ezer forintocskat kihalászott még az özönvízről, azzal aztán úgy bánt, ahogy az édesapja. Hajrá! Hogy lehet minél hamarább a pénzeske nyakára hágni!

— Ami persze hamarosan sikerült neki?

— Akkor aztán árva fejének mit volt mit tenni? Beállott gépügynöknek, de mással is kereskedik, ami épen az ad. Marhával, buzával. E, ahogy lehet.

— S miért beszél olyan furcsán?

— Mert egy vináros éj-zsaka után egy kicsit megstimogatta a szél. Ugy találták meg a szobája földén elterülve. Nagynehezen kigyógyult, de a nyelvét alig bírja forgatni. Ez persze a mesterességében is megakadályozza, mert ahhoz nagyobb ékeszszólás kell, mint aminő Cicerónak volt. De hát a régi ismerősei szánalomból és irgalomból is hozzá fordulnak s kötnék vele is egy egy üzletet. Elegen akadnak, akik az édes apjától is, tőle is szép pénzt elnyertek. Megemberelhetik egy pár forintocskával. No meg aztán el is mulatnak rajta: — Azt mondják, madáryelven beszél!

zetlen lelkesedésünk megtörni látszik az aradiak határtalan közönyén.

— A vidék, a községek mindent megtesznek, mindent megadnak a vasut létesítésének érdekében. A birtokosság kis holdanként 20 koronát jegyez, a községek erejükön felül áldoznak; pl. Kunágota község 80 ezer koronát szavaz meg, Csanád vármegye a kért összeget megszavazza, ellenben *Aradmegye még csak nem is vette tárgyalás alá kérvényünket*, amelyben nyomorult 40 ezer korona részvényjegyzést kértünk. Aradváros megszavazt nagynehezen 100 ezer koronát, de milyen feltételek mellett! A kereskedőkhöz ismételtén intézett lelkes, és kimerítő felhívásunkra még csak választ sem kaptunk, ugyanígy jártunk az iparosokkal, ezek sem méltattak feleletre sem. Pénzintézetek közül az arad-csanádi és az aradmegyei takarékpénztárak előzékenyen megadják a kért 10—10 ezer koronát, az ipar- és népbank ennek felét, a többiek úgy jártak el mint a kereskedők és iparosok. Ismételt felhívásunkat válasz nélkül hagyták.

Kérdem ezek után, mondja meg valaki, hogy kihez forduljunk támogatásért, ha az első sorban érdekeltek még csak rá sem hederítenek a lelkes felhívásra s ha Arad érdekeit igazán szívéükön viselő, önzetlen polgárainak fáradozásait nem támogatja a polgárság? Azt képzelem valaki, hogy majd jön megint egy angol, vagy egy német bankár és majd megcsinálja azt, ami nekünk kell? Szóval a sült galamb majd előkerül. Lehet, hogy eljön, de abban nem lesz köszönet. Késő lesz az úbredés. Valószínűleg azt fogják sokan mondani és még többen gondolni, hogy mindez igen szép és hasznos dolog lenne, ha az a tenger pénz rendelkezésre állana, ami a jelzett vonalak megépítéséhez szükséges. Tényleg sok százezret kellene a városnak és a polgárságnak befektetni, hogy fentjelzett célt elérjük. Nézzünk azonban ennek a kérdésnek is a szemé közé.

Kérdezzük meg szomszédunkat, Temesvárt, hogy vajjon saját pénztári feleslegeiből adta-e a vicinálisokra szükséges

2-5 milliót? Aztán kérdezzük meg azt is, hogy megbánta-e, hogy oda adta a milliókat? Van-e oka Aradvárosának a fellet bánkódni, hogy az Arad-csanádi vasut létesítéséhez annakidején 200,000 koronával hozzájárult? Mindezen kérdésekre adja meg a választ mindenki magának, saját belátása szerint.

Részemről csupán egynéhány tény fogok konstatálni és aztán azokból egyet-mást következtetni.

Tény, hogy Aradon a pénzügyintézetekben 75 millió takarékpénztári betét van. Tény, hogy Aradvármegye egy millió koronát meghaladó tőkét fektetett be egy huszárlaktanyába. A város a honvédszárlaktanya építésébe befektetett ötszáz ezer koronát és most van napirenden a tüzérségi laktanya építése, ami ismét egy millió koronába fog kerülni. Honnan vették erre azt a rengeteg pénzt? Ez persze más, mert ez katonai-ügy és jó üzlet a város szempontjából.

Tudomásom szerint a katonai kincstár 25—30 évig fizet annyi bért, hogy a befektetett tőke cirka 5—5½%-ot hoz. Hogy 25—30 év múlva kell-e még kaszárnya, avagy más alapokra lesz az ország védelme fektetve, azt mondja meg más; én azt reményelem, hogy akkor már nem lesz kaszárnyára szükség és szépen lebontjuk azokat, hogy más hasznosabb intézménynek adjunk helyet. De legyen bárhogy, a város rossz üzletet nem csinált, mert 25—30 évig megkapja a befektetett tőke annuitását és minden kaszárnyában egynéhány száz ember van, aki magyar kenyeret fogyaszt. Idővel pedig a kaszárnya területe értéket fog képviselni. Tehát a kaszárnyák építése egészen jó üzlet, de a katonaság bizony sem adózás, sem fogyasztás, sem a város fejlődése szempontjából nem mondható valami jó aquiritiónak, mert tudvalevőleg sem az iparosoknak, sem a kereskedőknek lényegesebb forgalmat nem csinál. Az egynéhány tiszti család kivételével, akik melesleg mondva szintén adómentesek, alig mondhatjuk, hogy a katonaság (a korcsmárosokat kivéve), az ipart, vagy keres-

kedelmet fogyasztásukkal előmozdítanak és a közteherviselést könnyítik. Vizsgáljuk meg evvel szemben akár egy vasut, akár egy gyár hatását.

Ismét saját hatáskörömből sorolom fel a példákat:

Az aradcsanádi egyesült vasutakba a város befektetett 200 ezer koronát, ez hoz 6%-ot. Ezen felül a 30 évi adómentesség elteltével, ami már 1910-ben be fog következni, kap az állam jövedelmi adó címen cirka 180 ezer koronát, a város ugyan e címen cirka 100 ezer korona jövedelemhez jut. A város legszebb palotáját nevezett vasut építette és fizeti ennek adóját. Van Aradon cirka 500 alkalmazottja, mind egy-egy család. Ezek egy részének háza is van. Kenyeret ad a vasut ezen kívül még vagy 200 családnak Aradon. Minden családfő egy-egy adózó, egy-egy fogyasztó, egy-egy aradi polgár. Eltekintve tehát attól az óriási közgazdasági haszontól, amit nevezett vasut mint ilyen, úgy az államnak mint az egész felkarolt nagy vidéknek és Aradnak hajt. Aradváros éventeszáz ezer koronát kap és 6—700 jólétben élő polgár családot nyert.

Csupán a motor-forgalom bevezetésével óriási közvetlen hasznot húz a város, mert evvel nemcsak megegyeszer, annyi utast, tehát termelőt és fogyasztót hozunk be a városba, hanem jövedelmünket és evvel a város jövedelmét is hatalmasan növeltük, ezen felül pedig eddigi személyzetünkön fölül már is több mint kétszáz család jövőjét biztosítottuk itt Aradon. Hol marad e mögött, közérdek szempontjából az összes kaszárnyák kérdése?

Nem akarom azonban ezt a hatalmas testületet összehasonlítás tárgyául felvenni, de megtehetem ezt joggal azon vállalattal, amelyet most akarunk Aradnak biztosítani: a gazdasági vasutak hálózatával.

Ha sikerül az arad—kovácsházi vasut kiépítése, úgy a gazdasági vasutak gócpontja és igazgatóságának állandó székhelye Arad lesz.

Jelenleg van 153 km. gazdasági vasutunk üzemben. Biztosítva van már további

rátal is pompásan mulatnak a vén flu furcsa beszédén. Amint hogy szörnyen mulatságos is egy ilyen férfi, akit megismogattott a szél, — amikor a vagyona romjain elvira vigadva, földhöz vágta az utolsó, a legutolsó poharat.

II.

Egy délelőtt, amikor villásreggeli-re tértem be a vendéglőbe, a báró egyedül gunnyasztott a sarokban. Letelepedtem mellé s elkezdtem vele beszélni, udvariasan, komolyan, ahogy bizonyosan már rég nem beszéltek velem. Az ember nagy készséggel felelgetett nekem, az ő sajtószerű madár nyelvén, amit lassankint megszoktam s megértettem. Közben valóságos megilletődés, sőt valóságos megdöbbenés szállt az arcára, hogy vele, akit mindenki bolondjának tartott, udvariasan, komolyan beszélgetnek. Mint valamikor, régen, nagyon régen...

Es egyszerre végtelenül elkomorodva, mély-séges némaságba merülve bámul a sörös pohárra. Az sőtó azonban felszakadt s szilaj cigány muzsika áradt be a terembe. Hangos muzsika társaság vonult az étkezőbe, akik még tegnap este kezdték a devernát és másnap délelőtt sem tudták abbahagyni; a korhelyek gondviselő istene tudja, hányadik állomásuk volt már ez a vendéglő s miféle viszontagságok után jutottak ide? A cigányok kezéből már csaknem kiullott a vonó, de azért Ledeczky Gyuri egyre kifogyhatatlan rendelte a nótát a boldogtalan primásnál jól ismertem a fiut, a fiatal nábobot, aki a korhelységre mel-

lett sem volt előttem ellenszenves alak. Mert a milyen viharosan tudott lumpolni, épen olyan keményen meg is fogta a dolog végét, amikor nyaratszaka, aratáskor versenyt izzadott a bőrével az alföldi puszán. Most már vége volt a munkának s a fiatal földesúr ilyenkor rendszeren felvonult jó pajtásaival a felvidéki birtokára, egy kis rókadadásra. Ugy látszik azonban, hogy nemcsak a medve, hanem a róka bőrére is lehet előre inni, mert a cimborák már előre is ugyancsak nyakalták a vadászat áldomását...

Ledeczky Gyuri egyszerre észrevett bennünket a sarokban s egyenesen felénk tartott: — Szervuszatok gyerekek! — kiáltott reánk nagy vigán. — Nosza tariszatok velünk.

A báró zavarodottan nézett a gavalléra. Mi tagadás, ilyen meghívásban régen volt része. Igaz, hogy az urak mind jócskán be vannak csúszva, azért állanak szóba vele, a gépügynökekkel... Elfogad a sz odaküldt poharat, míg én inkább menekülni akartam a zajosan barátkozó társaságtól. Ez azonban nem sikerült, — észrevették és megcsípték a kabátom szárnyát.

— Hobó fiskális ur, téllünk ugyan nem fogsz megzöknülni! Hadd abba egy kicsit, az embervadászatot — gyere velünk vadat üzni. Fel-pokunk mindkettőtöket s viszünk magunkkal rókadászatra.

Fz ellen a báró is tiltakozott, — hát még én! De hiába való volt minden szabadkozás, a cimborák csaknem erőnek erejével magukkal cipelték a vonatra s egyszer csak a ledéci kas-

télyban találtuk magunkat, a szellős fensíkon, fényöbörliotta, havasfejú hegyek lábainál.

Harmadnap hajnalban csakugyan nyeregbe ültünk. Én is, a szürke fiskális, aki régen nem próbáltam ezt a mulatságot s a gépügynök is, aki talán még régebben próbálta...

Soha sem felejttem el azt a varázslatot, bámulatos hirtelen átalakulást, ami ezzel az emberrel történt.

Ismertem egyszer egy vén lumpot, akibe már csak a cigányzene tudott lelket önteni. Mikor a cigány nyereggyűje rarántotta: egyszerre kicserélték. Felragyogott a szeme, neki da iászkodott a termete s úgy rakta a primás előtt a toborzót, akár huszéves korában. Ismertem egy züllésnek induló színeszt, aki nappal szánalmas tehetetlen váz volt, de mikor a függöny felgördült, mikor a szufiták elé lépett, — hős volt, hódító volt, hatalmas, felséges Julius Caesar. Ilyen volt az én barátom is. Egyszerre ujjá született Majdányi Mikea, amikor nyeregbe pattant, amikor a ferré, edző hajnal szélben, távoli erdők lehetetében, a felvillanyozó kürtészó hangjainál ficánkoltatta a paripáját...

Meg nem állhattam, hogy oda ne szóljak neki: — Ej, be egyszerűen ülsz a nyeregben, öregem! Mintha hozzá volnál növe lovadhoz!...

Még a nyelve is megoldódott az egykori huszártisztnak, amikor kipirult arccal, felszikkasztó szemmel felelt:

— Hát azt hiszed, visszamegyek én oda abba a bandába? Pfuj, micsoda emberek! Az egyik közülök be is volt csúszva. Soha, soha többé.

16 km. Orosházára. Tárgyalás alatt áll a hódmezővásárhelyi 43 km., az arad—kovács-házi 85 km. Ugy, hogy rövidesen 261 km. vasuti hálózatot vehetünk üzembe. Ha még ehhez hozzá számítom az arad—varjasi és az Ujfalu felé tervezett összesen 70 km. hosszú vonalat is, akkor Arad gőcpontja lenne egy 331 km. hosszú kisvasuti hálózatnak, amely szorosban Aradhoz fűz egy ugyan olyan nagy területet, mint amelyet az Arad—csanádi egyesült vasutak fővonalai felkarolnak.

Az Aradra bejövő utasok száma évente cirka egy fél millióval fog emelkedni és ezek mindenike vagy termelő, vagy fogyasztó. Oly nagy jelentőségű tény ez, ami felett érdemes elmélkedni és ha ezt úgy Arad fejlődése, valamint a kereskedelem és iparfejlesztése szempontjából tekintjük, úgy bizonyára arra a meggyőződésre jutunk, hogy ezen kérdés több lelkesedést és több áldozatot érdemel, mint az összes kaszárnyák építési ügye. Mert amíg a kaszárnyákba fektetett milliók a befektetett tőke szerény kamatain kívül alig eredményeznek valamit, addig a jelzett vasuti hálózat létesítése folytán ugyanannyi produktív munkás magyar családnak biztosít megélhetést, mint ahány katona a kaszárnyákban lézeng.

A befektetett tőke nem 25—30, hanem 90 évig kamatozik és sorsolás útján a városnak visszatérül. Ezen felül az adómentesség megszűntével, úgy mint az A. cs. e. v.-nél a város jövedelmi adó címén itt is kaphat évente 30.000 koronát, végre pedig ami Aradváros szempontjából a legfontosabb, Aradváros egyszer s mindenkorra biztosítja magának érdekkörét, ami úgy ipari, kereskedelmi, valamint a város jövő fejlődésének szempontjából ezen kérdés elbírálásánál döntő befolyással bír.

Ezt az előnyt azonban csak úgy biztosíthatnánk magunknak, ha átérzve ezen nagyszabású terv fontosságát, mielőbb cselekszünk. Mielőbb, mert elérkezett a cselekvés ideje.

— Hát mit fogsz csinálni? — tolt ajkára a gyöngédtelen kérdés.

Vállat vont s adósom maradt a felelettel. Megsarkantuzta paripáját s odaugratott a többi gavallérok közé, az urtársaságba, — az ő társaságába... Ő ült legdélcegebben a nyeregben, a hátszában mindig ő vágatott legelőt, árken-bokron, nyaktörő vízomlásokon keresztül, míg egyszer aztán eltűnt a szemem elől.

A vadászat pompásan sikerült. A kopók tömördek rőt komanak elkapták a nyakcsigolyáját. A hallal végigreszkett az alkonyi csendbe és homályba boruló tájon. A lovasok mindenfelől összegyűlekedtek. Kerestük a bárót, hová lett a báró?

Bizonyosan ott vár már bennünket a kaszárnyában, nyugtatott meg bennünket a házigazda. Kifáradt a nagy legénykedésben, visszalovagolt s leült a tornacra egy pohár bor mellé...

A báró azonban nem várt bennünket a tornácra, hanem amikor már mindnyájn leszálottunk a nyeregből, lóhalálban vágatott oda Ledeczky egyik vadásza s riadva ujságolta:

— Jaj Istenem! Nagy szerencsétlenség történt!

Egyszerre körülvettük az eltikkadt lovasat.

— Mi történt? Mi van a báróval?

A vadász sokat mendán legyintett a kezével.

— Előttem vágatott a vízmosás szélén. Aztán egyszerre ostorozta, sarkantuzta a paripáját. Váltig kiabáltam rá: Lassabban, lassabban! A ló aztán meghökült, elragadta s akkor a méltóságos ur bizonyosan elvesztette a fejét

Teljes fejetlenség.

Zürzavar a t. Házban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 13.

A t. Háznak tudvalevőleg semmi dolga nincs. A nagy nemzeti kormány képtelen foglalkoztatni a parlamentjét, apró cseprő javaslatok vannak napirenden — ma a mértékhiteliséget tárgyalták — s az egész Házban nincs több 80—40 embernél. És milyen klasszikus ez a tárgyalás! Tegnap a függetlenségi oldalról tett módosításokat — melyekhez Kossuth is hozzájárult — ma leszavazta Rakovszky vezetésével a néppárt és az alkotmánypárt, — a mai ülés pedig igazán mintája lehetne annak, hogy miként nem szabad egy komoly parlamentben tárgyalni.

Nincsen harminc ember a Házban. A képviselők úgy vélekednek, hogy a mértékekről szóló törvényjavaslatnak akkora érdeklődés is éppen elegendő. Még Kossuth Ferenc, a javaslat hivatalos gazdája sincs a Házban s az elnök bejelentette, hogy a házszabályok értelmében Sztéryny József államtitkár fogja helyettesíteni. Justh Gyula, az „erélyes”, előbb a sajtóhibák miatt veszekedett a t. Ház nyomdájával, aztán megtörtént az, hogy amikor a Ház többsége elfogadta Lázár Pál előadó egyik módosítását, az elnök konstataálta, hogy a módosítást elvetették és ki is mondta a határozatot. Rakovszky alelnök azonban ellenpróbát kért és ekkor Justh kénytelen volt visszasielni előbbi kijelentését, mert kitűnt, hogy a többség elfogadta a módosítást. Így folyt ez végig az egész ülésen, teljes fejetlenséggel. Egész operett!

Részletes tudósításunk a következő:

(A mentelmi bizottság jelentése.)

Justh Gyula elnököl. Az elnöki előterjesztések közt ott van Komárommegye kérvénye az alkotmány megvédése és a Vízváros beadványa a szőlőjárdóvénnyel szigorítása dolgában. Ma bekerült a mentelmi bizottság multkorai híres határozata is a volt miniszter vád alá helyezéséről.

Kalosi József előadó bemutatja a mentelmi bizottságnak Monár Albert, Beka Mátyás, Geréb János, Zichy Jenő gróf és Bánffy Dezse báró ügyeiről szóló jelentéseket.

még jobban vágta, sarkantuzta az állatot. Neki a meredeknek, hanyathomlok alá a mély mélységbe. Mintha csak készakarva akart volna lezuhanni...

Urak, eselések hamszosan lóra kaptak, lobogó fátyla mellett megkerülték a fensiket, leereszkedtek a vízmosásba, hogy a bárót felhozzák. Hátha még van benne élet.

Nem volt benne már élet. Véres fővel terült el az éles köveken. Paripája is nyakát szegte.

— Szegény fu — sopánkodott Ledeczky, akit az önvád is kintott. — Így jár az, aki nagyon legénykedik, amikor már elmúlt róla az idő...

Csak én tudtam az összezuzódott ember arcáról leolvasni, amelyen a gyötrelmes halál után is engesztelő nyugalom ömlett el. Csak én tudtam, hogy itt nincs szó véletlen szerencsétlenségről. Megmondta azt nekem a báró előre, hogy ő nem tér vissza abba a kompániába. Mikor a vadászkiáltás a fülebe csengett, mikor a nyeregben ült: egyszerre urrá lett lelkében a mult s nem volt kedve az ő jelenjéhez s jövőjéhez...

A vigécek a söröző asztal mellett élénken sajnálkoztak az eseten. Szegény bolondos báró! Nem fognak többé a fura beszédjén olyan jókat mulatni. De hát hamarosan megvizsgázták a halála fölött. Isten nyugtassa meg! Legalább egygyel kevesebben vannak. Nem csinál nekik konkurrenciát a bolondos báró...

Ezután harmadik olvasásban elintézték a tengeri szabadhajózásról szóló javaslatot.

(A mértékhiteliségről.)

Elnök: Következik a mértékekről, ezek hasznáról és ellenőrzéséről szóló javaslat.

Lázár Pál előadó: Ajánlja a javaslatot, amely föltétlenül szükségét pótol, elfogadásra.

Sztéryny József: Kossuth Ferenc minisztert ma kegyeletes kötelesség teljesítése távol tartja s így a javaslat tárgyalásánál ő képviseli a kormányt. A mértékek államosítása a közkívánság szerint való, mert ez az igazság és a törvényjavaslatot elfogadásra.

A javaslatot általánosságban elfogadták.

(A sajtóhibák.)

A részletes tárgyalásnál Lázár Pál felhatalmazást kért arra, hogy két sajtóhibát kikorrigálhasson.

Holtay Pál: Konstataálja, hogy a sajtóhibákat az előadó már kefelelyomatban kijavította, de a nyomda nem vett tudomást a korrekuráról.

Elnök: Kéri az előadókat, hogyha a nyomda nem pariroz nekik, szóljanak csak neki. Mert a ők nem bírnak a nyomdával, arról kezeskedik, hogy ő bír vele. (Derűtség)

Lázár Pál: Javasolja, hogy a javaslatban a magyar korona elé tegyék oda a „szent” jelzőt. A módosításokat elfogadták.

(Extravuretek.)

Ballagi Aladár: Módosítást terjeszt be a főváros mértékhitelítő hivatalának további fenntartásáról. Ez a kedvezmény csak a közintézményekre terjed ki, a magántogasztásra nem.

Zanella Rikárd: Fiume különleges helyzete tére való tekintettel, indítványt tesz, hogy Fiume is kapja meg ezt a kedvezményt.

Ugron Gábor: Azt hitte, hogy csak Budapest számára kérnek extravuretot. Most úgy látja Zanella felszólalásából, hogy itt páros közbász készül. Vagy van értelme az új törvénynek, vagy nincsen. Ha van, akkor a kivételek jogosultsága nincs. Az országban használt mértékek nyolc-tizedrésze a fővárosban készül. A fővárosi mértékhitelítő hivatal fenntartásával a régi állapot fenntartnék. A törvényjavaslat eddigi szövegét fogadja el. (Helyeslés.)

Sztéryny József: Mind a két módosítást előre bejelentették a kormánynak és a kereskedelmi miniszternek egyik ellen sincs kifogása.

Lázár Pál: Érti, hogy a miniszter és az államtitkár opportunista okokból nincs ellene a módosításoknak, de ő Ugron Gábor álláspontját teszi a magáévá. (Helyeslés.) Budapest ne akarjon magának kivételes kedvezményeket.

(Ugy van!) A bordok jelzésének jövedelme ugyanis fennmarad. Nem fogadja el a módosításokat, mert a főváros mértékhitelítő hivatalában botrányos állapotok vannak.

Ballagi Aladár: Néhány szót akar mondani.

Elnök: Milyen címen?

Ballagi Aladár: Félreértett szavainak helyreigazítása címen.

Elnök: Félreértett szavainak rövid helyreigazítására joga van. (Nagy derűtség)

(Egy leszavazás.)

Ballagi Aladár: Kíváncsi arra, mit gondolja Lázár Pál előadó az állítását, hogy a főváros mértékhitelítő állapotánál botrányos állapotok vannak. Miért nem szólal fel Lázár Pál ebben az értelemben a függetlenségi párt értekezletén, ahol a kormány tagjai hozzájárultak az ő módosításaihoz?

Lázár Pál: Őt Ugron Gábor győzte meg.

Leitner Adolf: Sajnálja, hogy itt a főváros ügyeit módosítással tárgyalják. A Háznak nem lehet célja, hogy a főváros anyagi zavarainőve nek. A főváros a mértékhitelítésre eddig is sokat költött s mintaszerűen berendezte a mértékhitelítő intézetét. Lázár Pál minden bizonnyal nélkül ezt az intézményt meghurcolta a Ház előtt. Figyelmeztet arra, hogy a kereskedelmi miniszter elfogadta Ballagi módosítását.

Felkiáltások a néppárton: Csak elvi kifogást nem emelt ellene.

Leitner Adolf: Kéri Ballagi módosításainak elfogadását.

Elnök: Erendeli a szavazást. Az alkotmánypárt, a néppárt és a függetlenségi párt egy része a módosítások ellen szavazott és így sem Ballagi, sem Zanella indítványai nem mentek keresztül, bár Ballagi módosítását indítványához előzetesen a kormány nyíltan hozzájárult. Ballagi második

módosításához egyedül Papp Zoltán szavazott vidámság közepette.

(Visszaszavazott határozat.)

Ráth Endre jegyző tovább olvassa a szakaszokat.

Lázár Pál módosítást nyújt be a 25. § hoz. Elnök: Kérli a Házat, elfogadja-e a módosítást?

A Ház többsége Josipovich miniszterrel és Szerényi államtitkárral elfogadja a módosítást.

Elnök: Kisebbség! (Nagy zaj.) A Ház Lázár Pál módosítását nem fogadja el. (Zajos ellenmondások.)

Rakovszky István: A többség elfogadta! (Zaj.)

Ugron Gábor: Mi ez? Leszavaznak?

Szatmári Mór: Ellenpróbát kérünk!

Elnök: Bocsanat, én megállapítottam a ki-
mondást és kimondtam a határozatot. (Hosszantartó zaj.) Hát legyen ellenpróba! Kérem azokat a képviselő urakat, akik Lázár Pál módosítását nem fogadják el, álljanak fel.

Általános derűtség közben egyedül Csépanyi Geza szavazott Lázár ellen.

Elnök: Kisebbség! (Általános derűtség.) Most tenát határozatiag kimondom, hogy a Ház az előző módosítását elfogadja.

Ráth Endre jegyző szakaszonként olvassa a törvényjavaslatot, melyet a Ház részleteiben is elfogad. A harmadszori felolvasást a holnapi ülésre tűzik ki.

(A külkereskedelmi statisztika.)

Szünet után Hellebronth Geza elfogadásra ajánlja a külkereskedelmi statisztikáról szóló törvényjavaslatot, melyet a Ház úgy általánosságban, mint részleteiben elfogad.

Elnök: Megállapítja a holnapi ülés napi-
rendjét, mire az ülés véget ért.

Göztégla- és fedőcserépgyár.

(Új ipartelep Aradon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

A közelmúltban lefolyt politikai mozgalmak és ezzel kapcsolatos önálló vámterületünk kérdése, kedvenc témává tették a gyár és iparvállalatok alapítását. Szalmaláng azonban nálunk nemcsak a tett, de még a beszéd is. A különféle kombinációk, melyek az ipartámogatás és iparlétesítés levegőjét fűszerezték, ismét letűnnek és megint visszatesszük lassan-lassan a tulipánokat a ládákra, — ahonnan levettük.

Ilyen körülmények között örömmel értesülünk egyes mozgalmakról, ha itt-ott valami mégis testet kezd ölteni. Egy aradi érdeklőség göztégla és fedőcserépgyár alapításán fáradozik. Hogy ez Aradon mit jelent, nem kell bővebben kommentálni; hiszen a rohamosan fejlődő építkezések minden egyes objektuma a közönség köréből nemcsak érdeklődőket, de még hozzáértőket is nevel magának és mindenki át van hatva annak szükségétől, hogy a modernebb kényelmi és szépségügyi igényeket az építészvészetben csakis jó, megfelelő szilárdságú és hordképes építőanyagokkal lehet az örvendetesen megindult áramlatok keretében kielégíteni.

Már évek óta érezzük Aradon a jó építőanyagok hiányát. Segítettünk magunkon, — helytelenül — azáltal, hogy egy olyan importot létesítettünk, mely évenként százezer koronán felül összeget visz el idegenbe, idegen vállalkozásnak és idegen kényérkereső munkásoknak.

Aradon fedőcserépgyár egyáltalában nincsen, az tisztán behozatali cikk és nagy mértékben megterhelik az építelőket a vasútszállítások, melyek a szokásos szállítási helyeket alapul véve, 7—8 koronát tesznek ezrenként. Még rosszabbul áll a helyzet a téglánál, melyre nézve a vasúti kocsi befogadó képessége kisebb és 14—15 koronával drágítja ezrenként az anyagértékét a termelő helyhez képest.

Az új gyár a marospartí, Wagner-féle te-

rületeken épül, ahol a megejtett kutatások szerint, mintegy 40 ny. vastagságú, használható és a célnak kitűnően megfelelő, zsíros agyagréteg áll rendelkezésre. Azonkívül azon fontos helyi tulajdonságokkal is bír, hogy közel van a városhoz és így az építendő helyekhez, szomszédságában a vasúti és vízi közlekedési eszközöknek, mely előnyökkel a közel és messzebb fekvő vidéknek szükségleteit könnyen ki lehet elégíteni.

A vállalkozás, azon célból, hogy a közönség minden rétegében megérdemelt népszerűségre tehessen szert, részvénytársasági alapon indul meg azzal, hogy teljesen új iparágat ölel fel, hogy csakis gép és sajtolt téglát és a fedőcserépgyár ipar mi den ágát művelné; távol áll attól is, hogy az eddig üzemben levő és kézi előállításra berendezett helyi téglatelepek érdekelt és üzletkörüli, bármilyen tekintetben érintend. A gyáralapítás finanszírozása a részvényjegyzésekkel biztosítva van már és az érdekeltek azon fáradoznak, hogy az ipartelep a jövő év elején üzembe helyeztessék, hogy ezáltal az építendő közönség a jövő évi szükségleteket, már a helybéli piacról fedezhesse

—1—f.

Utca-keresztelés.

*

Utcat keresztelni: nem olyan egyszerű, sablonos mesterség, mint a minőnek látszik. Elvégre azt akárki megteheti, hogy valamelyik utcát erről meg arról elnevezze a sarokházakra a megfelelő táblákat kiszögegteti. De a helyes és okos utca kereszteléshez sok tapasztalat és helyes érzék kell. Akár kegyeletet gyakorolnak az utca kereszteléssel, akár érdemeket koszorúznak vele, számot kell vetni azzal a fórummal is, a melyik az utca kereszteléseket a gyakorlatban szentesíti.

Nincsen, aki ne helyeselné, hogy Thököly Imréről, Bercényi Miklósról és Miksa Kelemenről Aradnak egy-egy utcáját nevezzék el. Csak hogy amikor ez az ügy a tanács javaslatában formát öltött, több furcsasága lett.

A Thökölyről való utca kereszteléssel kényes helyzetben van a város. Aradnak tudniillik van már Thököly-tere és Thököly-utcája. A Thököly teret mindenki ismeri. A Thököly utca pedig — a gyöngöbbségek kedvéért elmondjuk — az, amelyik a vargabetűs Rákóczi utcát a Bocskay-terrel összeköti. Igaz, hogy a Thököly-teret nem Thököly Imre fejedelemtől, hanem Thököly Sebőrtől, az aradi táblabíróról s a Thököly-utca alapítójáról nevezték el; a Thököly-utca pedig valószínűleg ugyanennek révén, az utcában levő Thököly-házról kapta a nevét. A tanács most azt javasolja, hogy a Halász-utcát nevezzék el Thököly utcának. Lenne tehát a városnak a Thököly téren kívül két Thököly utcája. Hogy ez mennyi zavart okozna a postának, a kereskedőknek, a kézbesítőknek s az egész forgalomnak, fölösleges leírni. Hiszen így is megessék, hogy valaki tévedésből a Thököly utcába címezi a Thököly-téren lakó embernek leveleit. S nem segítene a dologon, ha a tanács a mai Halász-utcát Thököly Imre-utca néven jelölné meg, miután se a Thököly téren, se a Thököly-utcán levő táblákon nincs a Thököly Sebő keresztneve. Sőt mind a két helyen Thököly neve Thököly nek van írva, holott, úgy tudjuk, a szerb származású táblabíró sohasem írta így a nevét, csak egyszerűen Thökölinek.

Uj-utcát keresztelni Thököly Imréről nem lehet. Hogy a hazafias kegyelet ellen se vétsen a város s a közönségnek se okozzon kellemetlenséget, egyet lehetne tenni. A Thököly-utca tábláit cserélje ki a város Thököly Imre-utca főiratu táblákkal. Hiszen — azokat kivéve, akik a dologba be vannak avatva — eddig se képzelte senki se másképen, mint hogy az a Thököly-utca, a mely a Rákóczi-utcát a Bocskay-terrel fogja össze, Thököly Imréről, a kuruc-vezérről van elnevezve. Azért Thököly Sebővel se történik igazságtalanság: megmarad neki a Thököly-ter, a melyik piac léteire egyik legforgalmasabb része a városnak.

Az se a legszerencsésebb ötlet, hogy a Halász-utcát, meg az Alsó-molnár-utcát akarják át keresztelni. Mindakettő olyan régi utcanev, hogy szinte történelmi patina ragadt rájuk. A város multjának akárhány olyan mozzanata van, amely ebben a két utcában történt. A régebbi utca kereszteléseknél is ezért kimélték ezt a két, ősapánkról maradt utca-nevet. De még egyért. Ez a két utcanev annyira megcsontosodott a forgalomban, hogy hosszú idő telnek el, a míg ettől elszoknának. S lenne-e köszönete Bercényinek abban, ha az ő nevét viselő utcát ötven év múlva is Alsó-molnár-utcának emlegetnék? Sokkal alkalmasabb lenne például a Miksa utca, amely a főtér teljes kifejlődése után annak befejezője lesz; vagy pedig az ezzel szomszédos Nagyvárad-ut. Mind a kettő elég forgalmas arra, hogy a kegyeletnek illendő kifejezésére föl lehessen azokat használni.

Az Ypsilanti-féle parcellázás.

Ezer család földet kapott.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

A herceg Ypsilanti-féle csanádvarmegyei kevermési uradalom parcellázását — amelyről már több ízben megemlékeztünk — immár teljesen végrehajtották. A nyolcezer holdas uradalomból legtöbbet vett át Kevermes község: 4500 holdat, Marcibányi Dombségháza és Forray Nagy-Íratos egyenként 1245 kataszteri holdat, Nagykamars 500 holdat.

Ezt a birtok-vásárlást Darányi Ignác földművelésügyi miniszter is segítette, egyrészt az által, hogy támogatta a községeket az uradalom tulajdonosaival való megegyezésben, másrészt az által, hogy az egész kilenc millió vételárra olcsó törlesztéses kölcsönt szerzett.

Egy hold föld a községek részére 1039 korona 50 fillérbe kerül és így a vételár holdanként 161 korona 50 fillérrel alacsonyabb, mint a környéken készpénz vásárlás mellett holdanként uralkodó 1200 koronás vételár. Egy kat. holdra annuitás és adóval együtt évi 64 korona 46 fillér esik, melynek jelentősége akkor tűnik ki, ha számhavesszük, hogy a megvett uradalom földjénél gyengébb termésű föld után kat. holdanként a környéken évi hatvan korona haszonbér szokásos és emellett a haszonbér öt még a III. kereseti adó is terheli. Így tulajdonképpen 4 korona 46 fillér az az évi fizetés, amelylyel a vételben részes kisgazdák a kitűnő termőföldet magoknak örök tulajdonul megvették.

A nagyszabású parcellázásban Nagykamars 187 család, Kevermesen 503 család, Marcibányi Dombségházán 215 család, Forray-Nagy-Íratoson 120 család vesz részt. A külső földbirtoknál legtöbb a 8—12 holdas birtoktest. Az eladott földek tulajdonjogilag mindaddig a köz-

ségek nevén mersdnak, amíg a vété-árnak, illetve a felvett kölcsönnek 33 százaléka letörlesztve nincs. A 7662 katasztrális holdas parcellázásban összesen tehát 1035 család vessz részt és így egy családra átlagosan körülbelül két katasztrális hold esik.

A földmívelésügyi miniszter a parcellázás végleges befejezéséig az ügy vezetésével Lékky István miniszteri osztálytanácsost bízta meg, a földaraboláshoz szükséges műszaki közvegeket az államkincstár terhére rendelte ki és a felmérések körül, szükséges napszámunkák fedezésére is állampsegélyt folyósított.

A színész nő regénye.

Pör egy házassági ígéretért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

Londonban igen sokat beszélnek mostanában egy színész nő peréről, világfiak és színészek társaságában. A per anyagát az képezi, hogy Draughn Marian színész nőnek Thyssen Henrik, egy gazdag vasgyáros fia házasságot ígért, amelyet azonban ez be nem váltott. A panaszos színész nő, egy magas, imponáló megjelenésű hölgy, a bíróság előtt kijelenti, hogy leánya egy amerikai bírónak. Londonban ismerte meg Thyssent, aki akkor a Szt. James Klub tagja volt. Miss Draughn t a színpadon ismerte meg és rövid ismeretség után megkérdezte tőle, vajjon hozzá menne-e feleségül? A színész nő azonnal igent mondott, de az udvarló azt óhajtott, hogy az eljegyzés titokban történjen, nehogy családja részéről akadályok gördüljenek a frigy megkötése elé.

A bíróság felolvastatott egy csomó szerelmes levelet is, amelyekben Thyssen forró szerelemet esküszik szíve választottjának.

A színész nő vallomásaiban kijelenti, hogy vőlegénye hűsége nagyon kurta volt. Eljegyzésük után rövid időre egy báróval jegyezte el magát. Pedig időközben igen boldog időkét éltek. Automobilon utazták be Párisból Dél-Franciaországot, majd Newyorkba mentek, együtt, azután Scheweningenbe jöttek fürdőzni. Thyssen akkoriban 15.000 márkát adott a kisasszonynak évente, azzal az ígérettel, hogy ezt évről-évre megkapja. Azután Amerikában lépett fel a kisasszony heti 150 dollár tiszteletdíjért. Később kifogyott pénzből a gyáros fia és kisegítője a menyasszony lett. Hatszáz font sterlinget kölcsönzött neki, amelyet azonban visszafizetett Thyssen ur. Ahogy visszajött Londonba a kisasszony, már csak heti öt fontot helyezett kilátásba számára a vőlegény. A kisasszony egybéként beismerte, hogy ált modelt festőknak, sőt azt is, hogy volt egy Mr. May nevű ismerőse, akinek feleségétől lovagló ostorral kapott ki. Azért, mert a nevezett urat el akarta csábítani.

A kisasszony után következett a gavalér kiballgattatása, aki azt mondta, hogy nem is a színpadon, hanem egy vendéglőben ismerte meg a színész nőt, akivel „gyorsszerelemet” kötött. Felajánlott neki 15 font heti támogatást, amit a kisasszony el is fogadott, jöjjön — említette a kisasszony — egy öregebb, ur jóval előnyösebb ajánlatot tett neki, de mert ez már nős, inkább Mr. Thyssen ajánlatát fogadta el. Azután kapott még 200 fontot születésnapjára a gavalérlától, aki, noha sokfelé utazott a kisasszonnyal, egyellenszer sem tett házassági ajánlatot. A kölcsönadott hatszáz fontot nem támogatásképpen kérte Mr. Thyssen, hanem azért, hogy jól jövedelmező papírokba helyezze a kisasszony számára. Scheweningenben megkérdezte ugyan a színész nőt, vajjon feleségül veszi-e őt, de ő határozottan kijelentette, hogy azt nem teheti

és kérte a leányt, hagyja őt békében. Karisbadban, Amerikába való elmenetelre előtt még egyszer megkérdezte őt a házasság dolgában, de akkor a férfi azt mondta, hogy nem veszi el őt. Az ígért apanázzst még Amerikába is elküldte Thyssen és megígérte, hogy még akkor is küldi a támogatást, ha férjhez megy valakihez. Csak az esetben vonná meg tőle, ha egy másik viszonyt kezdene. Mert mindent nem akarta közjegyzői okirattal megerősíteni Mr. Thyssen, azért indította ellene a pert a kisasszony.

A bíróság vagy ma, vagy holnap fog dönteni az érdekes ügyben.

Egy kongresszushoz.

Kongresszusoztak — bajuk szinte sok! —
A rendezett tanácsú városok.
Anyagiakban állanak ebül,
A pótdófuk magasra repül.
S elpanaszolják a kongresszusokban.
Kormánytól kérve segítő kezet:
„A rendezett tanácsú városokban
Csak a tanács az, ami rendezett...”

Plósz vád alá helyezése.

Az indítvány a képviselőházban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 13.

A képviselőház mai ülésének elején terjesztette be Kálosi József előadó a mentelmi bizottság javaslatát Plósz Sándor volt igazságügyminiszter vád alá helyezéséről, valamint a többi megindítandó vizsgálatról is. A jelentést ma írta alá Gál József, a mentelmi bizottság elnöke, aki vidékről most érkezett vissza.

Tudvalevő, hogy a kormány nem fogja megengedni a vád alá helyezést és a pártok el fogják vetni a mentelmi bizottság javaslatát, mert a bizottság hatáskörének túllépését látják benne és mert a kormányra nagyon kellemetlen volt a volt igazságügyminiszter vád alá helyezése. Ez volna különben a legelső hasonló eset Magyarországon.

A jelentés beterjesztéséről fővárosi tudósítónk a következőket sürgönyzi:

Kálosi József, a képviselőház mentelmi bizottságának előadója, ma terjesztette be a Háznak a mentelmi bizottság jelentését Bánffy Dezső báró és több képviselőtársa által bejelentett mentelmi jog megsértése tárgyában. A bizottság jelentésében a tényállás elmondása után a következőket indítványozza a Háznak:

Méltóztassék a tisztelt Háznak határozatilag kimondani, hogy úgy a bejelentett, valamint a többi képviselők által be nem jelentett és hivatalból észlelt valamennyi esetben az alkotmány egyik lényeges biztosítékát képező anyagi és alaki mentelmi jog súlyos megsértését megállapítottnak találván, az abban első sorban vétkessé vált Plósz Sándor dr. volt igazságügyminisztert, aki mint az igazságszolgáltatás legfőbb öre, szembehelyezkedve a törvénynek, amely a képviselőknek ebbeli minőségükben a Háznak elkövetett cselekményüket a Ház határozata nélkül bünvádi utra terelni tiltja, illetve azoknak a bünvádi értelemben vett felelősségét megállapítja, — maga tett kezdeményező lépést a bünvádi nyomozás elrendelésére vonatkozó utasítással a képviselők bünvádi üldözésére és aki nem akadályozta meg a rendőrséget az 1905.

január 5-iki, általa is tudott törvénytelen eljárásban: az 1848. évi III. t. c. 4. szakaszára való utalással, az 1848. évi III. t. c. 32. szakaszának a) pontja alapján vád alá helyezi.

A vád alá helyezést elrendelő határozat meghozatala után annak végrehajtása céljából rendelje el a képviselőház az 1848. évi III. t. c. 34. szakaszában a vád főlvetelére meghatalmazott három biztosnak a képviselőház tagjaiból való megválasztását és ezen választás fogantatásának napirendre tűzését.

A vád képviselőjére hivatott biztosok megválasztása után keresse meg a képviselőház a hitelesített jegyzőkönyvek idevonatkozó kivonatának közlése mellett a főrendiházat aziránt, hogy a vád alá helyezésnek törvényes elrendelése alapján a vád képviselőjére megválasztott biztosok kiküldetésének tudomásul vétele mellett, az 1848. évi III. t. c. 34. szakaszának megfelelőleg, a később megalakítandó bíróságnak megalakítása iránt intézkedni, annak megtörténtéről a képviselőházat, a bíróság megalakításánál való jogok gyakorlása céljából pedig az ítélkező bíróság megalakítására kitűzendő határidőről a vád képviselőjére kirendelt biztosokat kellő időben értesíteni méltóztassék.

A jelentés ezután kéri a Házat, hogy a mentelmi jog megsértésében közreműködött Székely Ferenc koronaügyész, Pongrács Jenő budapesti főügyész, Geguss Gusztáv volt ügyész, Rudnay Béla volt rendőrfőkapitány és Tóth János rendőrkapitány ellen vizsgálatot indítson.

A mentelmi bizottság ezen jelentését és indítványát a képviselőház csendben hallgatta meg és nagyon vegyes érzelmekekkel fogadta. Bizonyos, hogy elbukik a javaslat.

Az aradi detektivek.

(Egy méltányos kérelem.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

Az aradi detektív testület négy tagja tegnap kérvényt adott be a törvényhatósághoz. Az idén immár másodszor kéri fizetésük rendezését a detektivek, akik joggal rászolgáltak arra, hogy a közbiztonság érdekében tett fontos szolgálataikat méltányolja a törvényhatóság. Ejjel-nappal nehéz, fárasztó munkát végeznek évi 910 koronáért. Oly csekély fizetés ez, amely a mostani drágaság mellett nem elég a megélhetésre és nyomorogni kénytelenek a rendőrségnek éppen legfontosabb és legkényesebb dolgait végző emberek, akik gyakran életük veszélyeztetésével, de mindig lelkiismeretesen teljesítik terhes szolgálataikat. Jogos és méltányos tehát a detektivek szerény kérelme és bizonyosra vesszük, hogy meghallgatásra fog találni, mert nem ró valami nagy terhet a városra. Nem kérnek egyebet, csak hogy annyi fizetésük legyen, mint másik két társuknak. Kérvényük egyébként így hangzik:

Tekintetes Törvényhatóság!

Aradváros rendőrségének bünygyi osztályánál hat nyomozó közeg van alkalmazva és pedig kettő 1090 korona évi fizetéssel, négy pedig évi 910 korona fizetéssel.

Mint hogy a többi fizetést élvező két nyomozó rendőr és a kevesebb fizetést élvező négy nyomozó rendőr szolgálata között semmi különbség nincs, a négy kevesebb fizetést élvező nyomozó közegnek ép oly munkát kell végeznie s éppen úgy kell éjjel-nappal kedvező, vagy

kedvezőtlen időben szolgálatot teljesítenünk, mint a másik két nagyobb fizetést élvező nyomozó közegnek; minthogy továbbá mireánk a városban uralgó drágasági viszonyok sokkal terhesebbek, mivel kevesebb fizetést élvezünk; végül minthogy nálunk rangkülönbség nincs, előléptetés nincs, hiszen közülünk egyik meg nem hal, vagy szolgálataképtelenné vált és mivel közbiztonsági tevékenységünkben csak akkor és úgy felelhetünk meg a kívánt várakozásnak, ha anyagi gondoktól terhelve nem vagyunk: azon alázatos kérelemmel folyamodunk a tekintetes Törvényhatósághoz, hogy évi fizetésünket a másik két nyomozó közeg fizetése szerint évi 1090 koronára felemelni méltóztasson.

A törvényhatósági bizottság holnapai közgyűlésén tárgyalja a kérvényt és bizonyára méltányolói fogja a szerény kérelmet, amelynek teljesítésére mindenképen részolgáltak a detektívek.

Százezer koronás lopás.

Mikor a kávépörkölő esal.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 13

Különös módon derült ki Pollák Bernát budapesti gőzkávépörkölőtulajdonos nagyszabású családi művelője, melyivel több budapesti kávéháztulajdonost és nagykereskedőt 100 000 koronáig megkárosított. A VIII. kerületi kapitányságon a minap Pollák Bernát kávépörkölő gyáres feljelentést tett kocsisa, Krecsek János ellen, hogy az meglopja őt. A rendőrség előállította a tolvaj kocsist, aki egyben szenzációs leleplezést tett. Ezeket mondotta:

— Belsmerem, hogy egy zsák kávé ellop-tam, de a gazdám évek óta lop, óriási mennyiségű kávé lopott el és semmi baja eddig nem történt.

Keresztessy Gyula rendőrfogalmazó széleskörű nyomozást indított és tegnap házkutatást tartott a gyárban, amely kutatáshoz szakértő gyanánt Felsmann József gépészmérnököt, segédiparfelügyelőt is magával vitte. A házkutatás bebizonyította, hogy Pollák Bernát évek óta lopja a pörkölés céljából rábizott kávé.

A lopást úgy követte el, hogy az 50 kilogram ürtartalmu garat mellé alkalmazott egy öt kilogram ürtartalmu pléhdobozt, amelybe, mikor a nyerskávé a garatba öntődött, öt kilogram kávé folyt bele. Így minden ötven kilogram kávéból 5 kilogramot ellopott. Ezzel azonban be nem érte. A rosta alatt volt egy ládája, ide 5—10 kilogram pörkölőkávé folytott le abban az esetben, ha a felső törvénjkészülék már megtelt nyerskávéval.

Ilyen módon tömérdek kávé lopott el, mert Budapest legnagyobb kávéháza itt pörköltették kávéjukat. Nagyban érdekelve vannak a Newyork, Balaton, Otthon, City Adria és Munkácsi kávéházak, továbbá Bláze és Braun és Bárd testvérek nagykereskedők. Az ellopott kávé öt év óta, hozzávetőleg kiszámítva, meghaladja a 100.000 korona értékét.

Két évvel ezelőtt a Newyork-kávéház tulajdonosainak, a Harsányi testvéreknek feltűnt a nagy hiány, pört indítottak Pollák ellen, aki azonban kiegyezett velük és néhány száz korona kártérítést fizetett nekik. Azóta Harsányiék „sulyra” örlötték, leszámítva 18 százalékos pörkölési hiányt, de Pollák még így is megcsalta őket, mert a maga sápját levette és a sulyhiányt vízzel pótolta, a pörkölőkávé erősen locsolva.

Kiderítette a vizsgálat, hogy Pollák egyébként is csalt, így a zuzdába kerülő magyar borsot mattával hamisította és amennyi mattát

tett a borshoz, annyi sulyu borsot lopott el a kereskedőktől. A borshamisítás következtében Kállay Lipót király-utcai fűszernagykereskedőt károsította meg érzékenyen.

A rendőrség ma délelőtti idején be a tolvaj gyárost, akinek sorsa fölött kihallgatás után fog a rendőrség dönteni Pollák Bernát ügyvédje, Fried Vilmos dr. már érdeklődött a folyamathoz tett bünygy részletei iránt.

A főpap halála.

A nyomozás újabb adatai.

Szeghény József aradi szereplése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 13

Szeghény József táborigazgató lelkész titokzatos halála ügyében a budapesti államrendőrség széles körben folytatja a nyomozást. Korodó rendőrfogalmazó és Krecsányi detektívönök a mai délelőtti folyamán mintegy 30 tanút hallgattak ki, de még mindig nem tudtak teljes világosságot deríteni a rejtelmes esetre.

Aradon ma szintén sokat foglalkoztak az esettel azok, akik visszaemlékeztek rá, hogy Szeghény József a nyolcvanas évek végén az aradi helyőrség táborigazgató lelkésze volt, a polgári társaságokban is gyakran megfordult és magyaros, gáláns modorával nagy népszerűségnek örvendett.

Fővárosi tudósítónk a következő újabb részleteket jelenti a nyomozásról:

Bizonyos most már, hogy Szeghény Józsefet, a szerencsétlen főpapot a vonat ütötte el. A Bécsből Konstantinápolyba menő expresszvonat egy aradi késéssel érkezett Budapestre.

Ez a vonat ütötte el a lelkészt éjjeli tízen két óra tájban a 179. számú őrhától mintegy kilencszáz lépésnyire. Erre vall az a körülmény is, hogy a táborigazgató főpap nehéz, kitűnő szerkezetű aranyórája pontban tízenkét órakor megállt. A zuhanás pillanatában a még le nem járt óra megállt, külső része behorpadt és tüvege összetört.

A vasúti elgázolás úgy történt, hogy a Budapestre igyekvő papnak az ugyancsak Budapest felé robogó vonat mezdonya hátsóiról nekiment és letaszította a sínek mentérsé a töltés mélyébe. Külső sérülések nyomai nem igen látszóttak meg; belső elvérzés következtében halt meg Szeghény. Éjjel két órakor egy lassan járó tehervonat jött Dunakeszi felől Palota-Ujpest felé. A tehervonatmozdonyvezetője látta meg először a holttestet, megállította a vonatot és közelebből szemügyre vette a holt embert. Ekkor a tehervonat egész személyzete odaszaladt a holttesthez és jelentést tett a palota-ujpesti állomási főnöknek, aki külön mezdonyon hat alkalmazottat küldött ki a színhelyre, azzal, hogyha az elgázolt még él, hozzák be az állomásra, ha pedig meghalt, tegyenek jelentést a rendőrségnek.

Az alkalmazottak kimentek a helyszínre és miután látták, hogy Szeghény már meghalt, jelentést tettek az 1277. számú rendőrnek, aki csakhamar meg is jelent. A rendőr hanyatfekve, kigombolt kabátban találta a reverenda viselőjét; aranyláncát ujjai között szorongatta, jobb keze a zsebében volt, az ing fel volt gyűrve, felső teste meztelen és pénztárcája üres volt.

A rendőrség ma ismét kihallgatta Szeghény József hozzátartozóit, köztük Schmidt Károly államvasúti főellenőrt, aki azt vallotta, hogy Szeghénynél legalább ötszáz korona készpénz volt. Bizonyos tehát, hogy halotrablás történt.

Az elhunyt igen rendes ember volt és mindig nagyobb összegű készpénzt hordott magánál. Nincs ugyan kizárva, hogy a idegbeteg főpap utközben vesztette el a pénzt, de valószínűbb és a jelek is arra vallanak, hogy rablás történt.

A re dőrség széleskörű nyomozást indított annak kiderítésére is, hogy Szeghény miként került a sínek alá? A főpap holttestét holnap boncolják fel a rákospályai halottas-házban.

Szeghény József, a szerencsétlenül járt főpap hosszaob ideig az aradi helyőrség táborigazgató lelkésze volt. A nyolcvanas évek végén került Aradra és néhány évig működött itt.

A helyőrség idősebb tisztjei és sokan a polgárság köréből is jól emlékeznek a jovialis, vig kedélyű főpapra, aki különösen eredeti tréfáival és jó humorával minden társaságban megkedvelte magát. Ámbár a közös hadsereg kötelékébe tartozott, minden alkalommal kifejezést adott izzó magyar érzésének és élénken érdeklődött mindenkori a magyarság ügyei iránt. A dicső, magas termetű katonai lelkész különösen a nők irányában volt udvarias.

A kilencvenes évek elején a királyi egyházi előadóvá léptette elő és a tomesvári VII. hadtesthez osztotta be, ahol szintén általános kedveltségnek örvendett. Tomesvárról Kassára, később pedig Budapestre helyezték át hasonló minőségben.

Tragikus halála aradi ismerősei körében általános részvétet keltett.

A rogoi vonatrablás.

Hogy dolgozik a forradalom.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

A rogoi vasúti állomáson történt vonatrablásról Berlinen át még a következő szenzációs részleteket jelentik:

A Granicából Varsóba menő postavonatot, mely 1.300.000 rubelt vitt magával, este érkezett Rogovba. Közvetlen azelőtt egy Lodzba menő személyvonat érkezett az állomásra, melyből több utas szállt ki, akik a harmadik osztályú váróteremben foglaltak helyet. Egyikük néhány perc múlva felkelt, kiment a perronra és a vasúti szolgák tiltakozása ellenére a jelzőhang mellé állt. Amikor a postavonatot megérkezésénél a vasúti szolgák elhíngzó, az az állomáson egy Mauser puskát húzott elő köpenye alól és ráparancsolt a személyzetre, hogy távozzék. Ebben a percben berobogott a vonat és a III. oszt. teremből, valamint az állomásfőnök irodájából lövések dördültek el a postakocsit kísérő katonai kocsik ellen.

Ugyanakkor trombitász hangzott és mintegy hatvan tisztességes öltözötű férfi jelent meg a perronon, kik valamennyien Mauser-fegyverekkel voltak ellátva. Egy másik trombita-jelzésre borzasztó dörrenés hallatszott: a katonai kocsik elé bombát dobtak és teteje leröppült a vágány másik oldalára. A kocsik meggyuladt és elégett. Több forradalmárral behatolt a postakocsiba és kidobta a pénzeszközöket, melyet társaik elkaptak, azután újból trombitász hangzót és a forradalmárok a pénzzel eltűntek.

Mindaz vilámgyorsan történt. Az egészet a jelzőhangnál álló ember vezényelte. A támadók legnagyobb része, úgy látszik, magával a postavonattal jött, mert amikor a vonat megállt, a vonat több kocsijában lövések hangzottak és csak aztán dördült el a váróteremből a az állomásfőnök hivatalából az első sortűz. A rablók, miközben munkájukat végezték, ügyel-

tek rá, hogy a vasúti személyzetnek baja ne történjék és az utasokat is figyelmeztették.

Mialatt a vonatrablás lejátszódott, a pályaudvar bejáratát és a várótermeket a támadók megszállva tartották és az állomásról vörös lobogók lengtek. A vonatet kísérő katonák közül tíz súlyosan megsebesült, egy eltűnt. A pénzt egy magánfogaton vitték el.

Andrássy a városok autonómiájáról

A tisztviselők szolgálati pragmatikája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

Az ország rendezett tanácsu városainak képviselői — mint Budapestről táviratozzák — ma délelőtt folytatták a tegnapi megkezdett kongresszust, Szentpáli István dr. miskolci polgármester elnöklése alatt. A tanácskozáson ma is megjelent Némethy Károly belügyminiszteri tanácsos. A polgármesterek ma jóval nagyobb számban jelentek meg, úgy, hogy a 107 város közül ma már 98 volt képviselve. A kongresszus mai ülésének első tárgyát a *szolgálati pragmatika* képezte, amelyet Sepsiszentgyörgy polgármestere, Gödi Ferenc ismertetett.

Délben a rendezett tanácsu városok országos kongresszusa alkalmából a fővárosban összegyülekezett vidéki polgármesterek és a rendezett tanácsu városok egyéb képviselői tisztelték Andrássy Gyula gróf belügyminiszternél.

Szentpáli István dr., a tisztviselők vezetője arra kérte a minisztert, hogy a rendezett tanácsu városokat vegye ki a megyei gyámkodás alól és biztosítsa teljes önkormányzatukat. Együttal kérte a minisztert, hogy többi kívánságaikat is vegye figyelembe, mert e kívánságok teljesítésével nemcsak a városok fejlődését mozdítja elő, hanem magának az országnak fejlődését és haladását is biztosítja.

Andrássy Gyula gróf a beszédre a következőképp válaszolt:

— Tisztelt uraim, legyenek meggyőződve, hogy én is szívesen hordom a városok érdekeit. A miniszterium már korábban is foglalkozott azzal a gondolattal, hogy a városokra vonatkozólag külön törvényjavaslatot készítsen. Én is ezt az utat tartom helyesnek. A részletekre vonatkozólag azonban most ne várjanak tőlem nyilatkozatot. Azt mindenesetre megígérem, hogy mielőtt a törvényjavaslatot a Ház elé lépnek, módot fogok találni arra, hogy az esetleg önkéntes által kijelölt polgármester urak véleményét meghallgassam. Meg vagyok győződve, hogy a városok fejlődése, erővel teljes élete a magyar nemzetnek és a magyar kultúrának alapföltétele és azért minden tőlem telhetőt meg fogok tenni, hogy ezt a célt előmozdítsam.

A küldöttség zajos éljenzéssel fogadta a miniszter beszédét, majd visszament az új városháza dísztermébe, mire a kongresszus, amely a tisztviselés ideje alatt ült, ismét folytatta tanácskozásait és hosszabb vita után elfogadta a tisztviselők szolgálati pragmatikájára vonatkozó javaslatot.

A kongresszus holnapi ülésén Várkonyi Lajos zalaegerszegi polgármester előadásában a rendezett tanácsu városok egyesülésére vonatkozó javaslatot tárgyalja. A terv az, hogy a rendezett tanácsu városok főbb tisztviselői alakítsák meg a vidéki városok egyesületét és általános érdeklődésekben közös megállapodással, a központ utján járjanak el.

MULATSÁGOK.

(=) Az Aradi Kereskedők Köre háziestje. Az Aradi Kereskedők Köre szombaton, november 17-én kezdte meg az évi vidám házi estjét. A házi estélyt táncdal kapcsolatosan, a Láng testvérek (volt Kass) vendéglőjének külön termében tartják meg, s arra a kör tagjait meghívják. Az estélyt műsor nyitja meg, zongora, cimbalom, ének és magánjelenet-számokkal, amelyek bizonyára kedves szórakozásra lesznek a kör tagjainak. Az estély iránt élénk érdeklődés nyilatkozik meg.

(=) Katalin est. Az „ujaradi kereskedők köre” november hó 24-én Ujaradon, a Martini léle sörözőben helyiségekben zárkórú Katalin estélyt rendez. Belépődíj: személyjegy 1 korona, családjegy 2 kor. 50 fillér.

A jubiláns színtestvezető.

Szendrey: Szép, szép a gratuláció; de tudja isten, nincs semmi örömem benne.

— Ugyan már miért?

— Mind azért gratulál, hogy husz évig színész voltam. Bár már azért gratulálnának, hogy hat évig direktor lettem!

Littke pezsgőgyáros bűnpöre.

Felmentették az emberölés vádjától.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 13.

Izgalmas szenzációja volt a tavaszszal Pécs városának Littke Lőrinc, Littke József pezsgőgyáros ifjabbik fia, az urf. társaságok általánosan kedvelt tagja nyitott utcán háromszor rá lött Zvetkovics Lajos dr. vármegyei közigazgatási gyakornokra, akik csak a véletlennek köszönhetően megmenekültek a haláltól.

A dolognak nagyon kényes háttere volt. Littke ugyanis megtudta, hogy Zvetkovicsnak, aki jóbarátja volt és gyakran járt a házába, szerelmi viszonya van a feleségével. A botrányt elkerülendő, Littke egész csöndben megindította a válópert a felesége ellen, de ugyanekkor felszóllította Zvetkovicsot, hogy a válás után vegye feleségül az elcsábított asszonyt.

Littke erről egy kötelező nyilatkozatot szövegeztet meg és ezt alá írta iratni a csábítóval Zvetkovics azonban vonakodott a felszólításnak eleget tenni, akkor is, amikor március 31-én délelőtt Littke a korszón találkozott vele és újból elébe tartotta az irást. Littkét annyira feldühösítette a csábító viselkedése, hogy revolvert rántott és háromszor rálőtt. A golyók három helyen megsértették Zvetkovicsot, sérülései azonban nem voltak súlyosak, úgy hogy néhány nap múlva felépült. Littke ellen pedig az ügyészség szándékos emberölés bűntettének kísérlete miatt megindította az eljárást.

Tegnap kezdte Littke ügyét tárgyalni a pécsi esküdtszék. A tárgyalás, tekintve, hogy a felek a pécsi társaság vezetői közé tartoznak, rendkívül érdeklődést keltett. Az esküdtszék Simon Béla dr. törvényszéki bíró elnöklése alatt alakult meg. Pászárhelyi István dr. ügyész, közzvándló a közérköcsre való tekintettel zárt tárgyalást kért, mit a bíróság el is rendelt és a közönséget eltávolították.

Mint pécsi tudósítónk táviratozza, az esküdtszék huszonnyolc tanut hallgatott ki, úgy hogy ítélethozatalra csak ma került a sor. Ma délelőtt nagy nyilvánosság előtt hirdette ki az elnök az ítéletet, amely szerint az esküdtek nem bűnösnek mondták a vádlottat és a bíróság felmentette Littke Lőrincet. A közönség az ítélete zajosan megéljenezte.

A megyegyűlés választ.

Králitz Gyula és Takácsy Sándor öröke.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

Aradvármegye törvényhatósági bizottságát néhány fontos ügy letárgyalása végett szerdára rendkívüli közgyűlésre hívták össze. A tárgyszorozat négy pontja között legérdekesebb a közigazgatási bizottság öt tagjának megválasztása, amely a bizottsági mandátumnak ez év végén való lejáratásával vált szükségessé. A bizottság eddigi tagjai közül kilépnek: Bánhidyt Antal báró, Fábiant László és Zselénkit Róbert gróf, továbbá a nemrég elhunyt Králitz Gyula és Takácsy Sándor dr. A megyebizottság vezető férfiai a közigazgatási bizottság betöltésére kerülő öt tagsági helye dolgában úgy állapodtak meg, hogy Bánhidyt, Fábiant és Zselénkit, a kik évek óta tagjai a bizottságnak, újból megválasztják, Králitz és Takácsy helyére pedig Heinrich Sándort, az Arad Csanádi Gazdasági Takarékpénztár vezérigazgatóját és Ferencz Márton földbirtokost választják.

A szövetkezett kormánypart vezetőségének ez a jelölése, amely hét igen érdemes férfit óhajt a közigazgatási bizottságba beválasztatni, nem meríti ki a kitüntetésszámba menő bizottsági tagság jelöltjét. Hír szerint Lázár Zoltán dr. és ifj. Mahler György országgyűlési képviselőknek is vannak híveik és személyes barátai, akik a holnapi választáson rájuk óhajtának adni szavazataikat. Valószínű azonban, hogy Lázár és Mahler nem fogják fenntartani jelöltségüket, nehogy a választásnál a törvényhatósági bizottság magyar tagjainak szavazatai megoszoljanak. Könnyen lehetséges ugyanis, hogy a fontosabb említett jelöltekön kívül a románok is állítsanak jelölteket.

Kétségtelennek látszik, hogy a holnapi közgyűlésen Heinrich Sándort és Ferencz Mártont fogják nagy többséggel a közigazgatási bizottságba beválasztani.

Andrássy tárcája.

(Bevándorlás — kivándorlás — A városok helyzete. — A vidéki színészet.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 13.

A képviselőház pénzügyi bizottsága — mint Budapestről táviratozzák — ma Sedl Kálmán elnöklése alatt a belügyminiszterium költségvetését tárgyalta.

Szalay László ismertette a költségvetést és elfogadásra ajánlotta.

Buszák Ferenc a bevándorlásról szóló törvény ellen beszélt. A törvény hibás volt folytatán az utóbbi években 25000 zsidó vándorolt be Galiciából.

Bizony Akos a kivándorlásról beszélt és orvoslást kért ellene.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter kifejti, hogy szeretett volna közegészségügyünkre nagyobb összeget fordítani, de pénzügyi okok miatt nem tehetette. A bevándorlásról szóló törvény nem rossz. A hiba a határrendőrségben és abban van, hogy kevés a legénységi állomány. A kivándorlás óriási bajunk; tavaly is 166.000 emberünk ment ki Amerikába. A főcsábító a pénz, törvényt is mást kellene hozni. Az emberek nem a szegénység, hanem a földéhség viszi ki.

Sedl Kálmán szerint a bevándorlási törvény jó s csak a végrehajtásnak vannak hiányosságai. A kivándoroltak évente 250—300

millió koronát küldenek be Magyarországra. A délamerikai kivándorlást meg kell akadályozni.

Lengyel Zoltán a vármegyei pénztárak ügyét teszi szóvá és kéri a vármegyét, különösen Szilágy-vármegye dologi átalányának fölemelését.

Andrássy Gyula gróf Bizony Akos főszóla lására elismeri, hogy a városok mai helyzete tarthatatlan. Az egész rendszeren változtatni kell s bizonyos jövedelmeket a városokra kellene várakoztatni. Lengyel Zoltán kérését fontos lóra veszi.

Holló Lajos a színművészet tételénél föl hívja a miniszter figyelmét a vidéki színészeire, amelyre többet kellene költeni. A fővárosi színésziskolák támogatását nem helyesli, mert jó formán pornográfia intézetek és nem a művészetek templomai.

Semsey László a színművészet áttételét javasolja a kultusztárca ügykörébe.

A bizottság Széll Kálmán közvetítő indítványát fogadja el, mely szerint a bizottság csupán kívánja az áttételt.

Több felszólalás után a bizottság elfogadja a költségvetést.

TANÜGY.

(—) Az écs és kőmives iparostanoncok téli tanfolyama november hó 16-an veszi kezdetét. E ért terem az építőiparosokat, hogy tanoncaikat f. hó 14-én és 16-án, mindenkor d. u. 5 órától kezdve szíveskedjenek a tanoncaiskolába belátni. Almási T. Pál igazgató.

(—) Tanítógyűlés. A „Csanádmegyei Általános Tanítóegyesület battonyai járásköre” f. hó 20-án Battonyán d. e. 9 1/2 órától kezdődő leg az ált. iskolában rendezésű gyűlést tart. Tárgysorozat: 1. Előki megnyitó. 2. Mesetárgyalás. Gyakorlati tanítás az 1-ső osztályban. 3. Előadó Rapos Samu mezőhegyesi tanító. 4. A tanítók fizetésrendezése. Előadó György Ignác kísératosi tanító. 5. Kurucvilágból. Felolvassa Veszelyosky János tornyai igazgatótanító. 6. Milyenpen tenetjük népiskolai nevelésünket az életre kihatónak? Előadó Darvas László mezőhegyesi tanító. 7. Indítványok. 8. Tisztújítás. Mezőhegyes, 1906 november 9. Pawlik Imre előnk. Darvas László jegyző.

Hubertusz vadász-lovaglás.

Huszártisztek sport-ünnepé.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

Tíz nappal Hubertusz-nap után, ma tartották az aradi honvéd huszár tisztek a szokásos vadász-lovaglást, amely ezuttal is fényesen sikerült és érdekes látványossággal szolgált a nézőközönségnek. Dél előtt tíz órakor a honvéd-huszár laktanya előtti téren gyülekezett össze a társaság, amelynek sorában a villagos és sötét kék atillás tiszteken kívül résztvett néhány zöld és vörös frakkos ur és egy hölgy is. Az érdekes sport-ünnepéről a következő tudósítást kaptuk:

A szegedi 8. honvédhuszárezred aradi osztályának tisztikara ma fényesen sikerült Hubertusz vadász-lovaglást és vadászversenyt rendezett. A vadász-lovaglásban a honvédhuszár-tiszteken kívül résztvettek az aradi cs. és kir. 12. huszárezred tisztikara, továbbá Purgly László és neje szül. Jankó Klára, Heppes Béla dr., Jankó tüz-rőhadnagy és Bánhidy József báró. A körülbelül 40 lovaszt számláló mezőnyt amelyet mint master Prihradny Elek honvédhuszárezredes vezetett, a honvédhuszár-laktanya előtti térről indult s gyönyörű látványt nyújtott a számos kocsin megjelent vendégeknek, akik között ott voltak:

Zech Colbert báró honvédhuszár őrnagy és neje, Croy-Dülmen herceg és neje, Csernovics Diodor miniszteri tanácsos és családja, Purgly

János, Urbán Péter és neje, Bohus Lajos báró és családja, Worafka Tivadár huszárezredes és leánya, Vincze Miklósné és leánya, Porcia Lajos grófné, Fábrián Lajosné, Fábrián Margit, Szalay Antalné és leánya, Simó Sándorné és Hász Lili, Ortutay Béa és neje, Mokry Jenőné, nemestől Szabó Béláné, özv. Hauser Karolyné, özv. Jakabffy Zoltánné, Bogdánffy Béla dr. és neje stb.

A mezőny az utjemető mögötti réten áthaladva Gáj irányában haladt, közben több akadályt ugrott és az ugynevezett Faragótanya irányában száguldott körülbelül 10 kiló méternyire. Az akadályokat minden lovas kitűnően vette, különösen kitűnt Purgly László, aki a legnagyobb 3-4 meter széles akadályt is nyugodtan, hidegvérrel ugratta át. Az utolsó chec után még mintegy hét kilométert haladt a mezőny Prihradny master vezetésével s midőn a mezőny a pályát jelölő zászlóhoz ért, a master megadta a jelet a versenyhez, amely gyönyörű látványt nyújtott a mintegy 6-800 méternyire, a cél előtt várakozó nézőközönségnek. A célnál Purgly János, Osernovics Diodor dr. és Zech báró őrnagy állottak, mint versenybírók.

Elsőnek ért a célhoz Kovács Jenő hadnagy saját lován. Kovács azonban díjra nem pályázt, mert lova már nyilvános versenyben indult. Így tehát első lett Makay Gyula honvédhuszárezredes tiszti szolgálati lován, második Vadas Jenő hadnagy Prihradny százados saját lován és harmadik Purgly László földbirtokos.

A szép sportünnepen résztvett közönség este 6 órakor a Fehér Kereszt-szállodában Hubertusz lakomára gyűlt össze, amely után kezdetét vette a tánc. Ennek csak a későn kelő nap vetett véget, tanúságot téve a minden tekintetben igen jól sikerült sportünnepélyről.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda: Vájlunk el, vigjáték. (Bérlés C.)
Csütörtök: Rosenkranz és Gildenstern, vigjáték. (Bérlés A.)
Péntek: Rigoletto, opera. (Bérlés B.)
Szombat: Rigoletto, opera. (Bérlés C.)

* Beregi Sándor szerződése. Beregi Sándor az aradi Nemzeti Színház tenetséges és szimpatikus fiatal tagját virágvasárnaptól kezdve Somogyi Karoly a nagyváradi színtársulathoz szerződött. Beregi egyik legértékesebb tagja a társulatnak, aki meleg kedélyű, természetes játékaival hamar megtudta magát kedveltetni. A közönség gyakran volt tanúja Beregi szép sikereinek, a folyton fejlődő, izmosodó talentummal szemben mindig kifejezte elismerését és most sajnálattal értesül távozásáról.

* Rigoletto Verdi operájából nap-nap után folynak a próbák, amelyek annyira előrehaladtak, hogy a pénteki előadásra már teljes készsággal fog az énekes személyzet ebben a kiváló alkotásban közreműködni. Az opera fő énekpartitúráit Schubert Jenny és Ferrari lovas éneklék.

* Gosenkranz és Gildenstern. A Nemzeti Színház műsorán állandóan szerepel Klapp Mihálynak ez a régi, de máig is eleven hatású, derűs vigjátéka, amelyet hosszú pihenés után csütörtökön újra előadott az aradi színház igazgatója. A főszerepeket Harmath Józsa, Körrösy Juci, Bicsné, Szendrey, Beregi, Várnai, Deili, Kulcsár és Szathmáry játszzák. A vigjáték Csiky Gergely fordításában kerül színpadra.

* Szép honka. Szávay Gyula poetikus drámajának szövegtövéből most jelent meg a harmadik ezer. A fontos könyvtárakba igen beleillő szép fehér könyvecske megrendelhető Szávay Gyulanál Debrecenben, aki 1 korona beküldése ellenében postán megküldi.

* Érdekes Könyvtár (Rejtványvilág) a címe egy, a maga nemében egyedül álló szépirodalmi folyóiratnak. Érdekes tartalma díjára előfizetési ára egész évre csak 2 korona. „Rejtványvilág” állandó ingyenes mellékletének minden egyes megfűtője, kivétel nélkül, értékes könyvjutalmat nyer. A napokban megjelenő újévi füzetet bárkinek ingyen és bérmentve küldi „Érdekes Könyvtár” kiadóhivatala, Budapest, V., Kálmán utca 2.

Merénylet Vilmos császár ellen?

Nagy izgalom Münchenben.

Megcáfollják a hirt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 13

Ma délután az a szenzációs hír érkezett Münchenből, hogy az ott időző Vilmos császár ellen merényletet követtek el. Az első táviratok úgy mondják el az esetet, hogy amikor a császár kocsijába akart szállani, lövés dördült el, a császár szívéhez kapott, elfehéredett és a kocsi ülésébe esett. Rettenetes rémület támadt, mert azt hitték, hogy a császárt golyó érte. Azonban hamarosan kiderült, hogy a császár sértetlen, csak épen a nagy dörrej rémitette meg és kábította el.

Míg az első hírek megegyeznek abban, hogy tényleg merénylet történt és lövés dördült el, addig a későbbi félhivatalos jelentések azt mondják, hogy az egész merénylet-hír mese, lövés nem történt, hanem egy tribün dűlt össze és ez volt oka az egész riadalomnak.

Vilmos császár és a császárné tegnap délután érkeztek Münchenbe. Az udvari vonattal érkezett Csirsky államtitkár. A pályaudvaron a 6. gyalogezrednek, melynek Vilmos császár a főnöke, egy százada állott. A fogadásra megjelent Luitpold régensherceg, a királyi hercegek, Lajos hercegné, a miniszterek, a diplomaták, a katonai méltóságok és más előkelőségek.

Ünnepies üdvözlés után a régensherceg lakására kísért a császárt. A császár szalonjában több Nagy Frigyesre vonatkozó emléktárgy volt elhelyezve, amelyek ez időszertint a bajor udvar birtokában vannak. A régens kérte a császárt, hogy fogadja el ezeket a Hohenzollern házra nézve értékes emléktárgyakat. A császári pár csak rövid ideig maradt lakosztályában s azután látogatást tett Luitpold régenshercegnél és Adelgunda modenai hercegnénél. Fél egy órakor családi reggeli volt.

Az állítólagos merényletről ma a következő táviratok érkeztek:

München, nov. 13. Amikor ma Vilmos császár kocsija hágsójára lépett, hatalmas lövés dördült el. A császár megijedt, szívéhez kapott, halotthalvány lett és a kocsi ülésére hanyatlott el. A közönség a kocsi felétől s általános volt a vélemény, hogy merényletet követtek el a császár ellen.

München, nov. 13. A császár nem sebesült meg. Csakhamar magához tért és a dörrenés oka felől tudakozódott.

München, nov. 13. Merénylet történt a német császár ellen. Abban a pillanatban, amikor a kocsi hágsójára lépett, egy lövés dördült. A császár elsápadt, visszahanyatlott a kocsiba és könnyezetében is azt hitték, hogy a császár megsebesült.

München, november 13. Hivatalos körök úgy tüntetik föl a dolgot, hogy merénylet egyáltalában nem volt. Amikor a császár kocsijából lelépett, egy tribün összedűlt és ennek lármaja okozta az ijedelmet.

München, november 13. A császár ma délután 3 órakor a porosz követségről a királyi palotába hajtatott. Utközben egy tribün leszakadt és az eltört deszkák ro-

pogásából, amely hasonlított a puskapor ropogásához, azt következtették, hogy merénylet történt a császár ellen. A császár maga is megijedt, jobb melléhez kapott, de hamarosan kiderült, hogy merényletről szó sem lehet.

HIREK.

— **A képviselőház ismét szünetel.** Budapest-ről táviratozzák: A képviselőház holnap rövid ülést tart, amelyen a ma elfogadott törvényjavaslatokat harmadszor olvassák. A Ház ezután ismét egy heti szünetet tart, amely alatt a bizottságok tárgyalják a költségvetést és a munkásügyi bizottság a munkásbiztosításról szóló törvényjavaslattal végez. A kormány mindenek előtt a munkástörvényt akarja tárgyalatni és csak azután kerül sor a költségvetésre. A delegációk e hó 26-án kezdik meg tárgyalásaikat.

— **Kossuth-ünnepély Pozsonyban** Pozsonyból táviratozzák: Pozsonymegye közönsége a közgyűlési terem számára lefestette Kossuth Lajos arcképét, amelyet ma lepleztek le nagy ünnepségek keretében. A leplezésre Pozsonyba érkeztek: Kossuth Ferenc és Apponyi Albert gróf miniszterek számos képviselőtársaságában, akiket a vasuton Büttő Dénes főispán, Klempa Bertalan alispán és Broly Tivadar polgármester fogadták ezekre menő közönség jelenlétében. Megérkezés után a miniszterek és képviselők a megyeházára hajtottak, ahol Büttő Dénes főispán meggyújtotta a közgyűlést, Sáhgy Gyula országgyűlési képviselő pedig ünnepi beszédet mondott, amely alatt lehullott a lepel Kossuth Lajos arcképeről. Érdemes felemlíteni, hogy a megye törvényhatósága má. 1848. márcus 18-án rendelte el Kossuth arcképe megfestését, de csak hat évtized múltán hajtották végre a határozatot. Az ünnepélyen résztvett Nagy Sándor dr. orsz. képviselő is.

— **Az Aradi Első Takarékpénztár igazgatósága** ma délután érdekes ülést tartott. Az ülésen Ottenberg Tivadar vezérigazgató jelentést tett az intézet elmúlt negyedévi forgalmáról, a melynek számai az összes üzletágakban hatalmas emelkedést s Arad legrégebbi intézetének rohamos fejlődését tanúsítják. A jelentés tudomásulvétele után Parecz György nyug. királyi ügyész, igazgatósági tag azt indítványozta, hogy az igazgatóság Ottenberg Tivadar vezérigazgatónak, akinek tehetségéhez, fáradságát nem ismerő munkabíráshoz és körültekintő vezetéséhez fűződik az intézet nagy arányu haladása, jelenlegi magas pozíciója az ország pénzügyi piacán és elősmert tekintélye, emeljék föl a fizetését évi háromezer koronával. Az igazgatóság egyhangu határozattal járult hozzá az indítványhoz. Ezután elhatározták, hogy az intézet összes tisztviselőinek drágasági pótlékot adnak, még pedig folyó évi fizetésük tíz százalékát. Az igazgatóság végül a folyó ügyeket intézte el.

— **Szögyény Marich Bécsben.** Bécs-ből táviratozzák: Szögyény-Marich László berlini nagykövet ma reggel innen Berlinbe utazott.

— **Városatyák tanácskozása.** Tizenöt törvényhatósági bizottsági tag ma délután Műlek Lajos dr. kir. közjegyző meghívására értekezletet tartott a „Millenium“ vendéglő külön termében, amelyen megvitatták a város holnapi közgyűlése elé kerülő tárgyakat. A fontosabb tárgyak közül az *automobil-omnibusok* és a *Dobró-téle földbérlet* ügyét hosszabb vita után nyílt kérdésnek hagyták fenn. A *színházi bérlet*

meghosszabbítása ügyén az értekezleten résztvett városatyák Szendrey Mihály érdemeire való tekintettel elhatározták, hogy pártotl fogják a tanács meghosszabbítást indítványozó javaslatát.

— **Juhász Bálint — udvari tanácsos.** Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: Félhivatalosan jelentik, hogy a király Juhász Bálintot, a mezőhegyesi állami ménésbirtok jószágigazgatóját, a mezőgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül, az udvari tanácsosi címmel tüntette ki.

— **A Szemere ünnep és a katonaság.** Budapest-ről táviratozzák: Egy ostilap értesítése szerint a miskolci Szemere Bertalan-ünnepet megelőzőleg úgy a miskolci közös hadsereghez, mint a honvédséghez tartozó csapatok szigorú parancsot kaptak, amelyben eltiltották őket az ünnepen való részvételtől, sőt még a tartalékos tiszteket is eltiltották. A kormányt a szabotázsi ünnepén Mezőssy Béla államtitkár képviselte, akit megerkezésekor titkára fogadott, díszmagyar hiányában tartalékos tiszt egyenruhájában. Amint Mezőssy megpillantotta titkárát tiszt uniformisban, meghagyta neki, hogy nyomban menjen haza és öltözzék át polgári ruhájába. Az ünnepélyen tényleg egyetlen katonatiszt sem volt jelen. Megemlítendő, hogy Szemere Bertalan temetésén résztvett a közös hadsereg és a honvédség tisztikara. Ez azonban 1872-ben történt.

— **A vasutasok novemberi előléptetése.** Mint a Magyar Tudósító illetékes helyről értesül, az államvasutaknál szokásos őszi előléptetéseket a jövő héten teszik közzé. Az előléptetéssel járó nagyobb fizetést november hó elsejétől számítják.

— **Botrány a horvát tartománygyűlésen.** Zágráb-ból táviratozzák: Az országgyűlés mai ülése is viharosan kezdődött. A koalíciós képviselőket belépéskor a karzat lelkesen zúzózza. *Elegovics* dr. Starcevic-párti felkiált: „Ez csak megvásárolt tetszés! A koalíció megvásárolta a karzatot!“ Erre óriási lármá keletkezett, miközben *Magdics* revolucionista és *Elegovics* dr. Starkovic-párti képviselők közt oly heves szóharc támadt, hogy már-már tettelegességre került a sor. A képviselők a legválogatottabb szidalmakkal, mint: *gazember, csaló, hazatérő* illették egymást. Az óriási lármában az elnök szavát nem lehet hallani, úgy, hogy az elnök kénytelen az ülést felfüggeszteni. Szünet után a vihar lecsillapodott, mire áttértek a beérkezett iratok felolvasására.

— **A bíróság köréből.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy az igazságügyminiszter Zih József aradi kir. törvényszéki albirót az aradi kir. járásbíróshoz, mint végleges székhelyére rendelte ki. Zih a nagyváradi alügyészé kinevezett Váry Albert dr. albiró helyét foglalja el.

— **Román bank Tövisen.** Az erdélyi román pénzügyintézetek száma egygyel szaporodik. Tövisen *Tetusana* címmel takaré- és hitelintézetet szerveztek a románok, amely november 18-án tartja alakuló gyűlését. Az alapítók élén *Maniu Gyula* dr. az alvinci kerület román nemzetiségi párti képviselője áll.

— **Sztrájk után — Amerikába.** Budapest-ről táviratozzák: A budapesti villamos vasutak végleg elbocsátott alkalmazottai közül holnap kétszázhatvan ember tiszteleg Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternél, kérve, hogy ingyen, vagy nagyon olcsón kivándorolhassanak Amerikába.

— **Kitüntetett aradi fogházor.** A hivatalos lap ma közli, hogy a király Mikulán György aradi törvényszéki fogházornak, sok évi,

hű szolgálatáért az ezüst érdemkeresztet adományozta. Mikulán Györgyben érdemes embert ért a királyi kitüntetés. Már sok év óta az aradi kir. ügyészség szolgálatában áll, leendő mindenkor buzgósággal végezte és sohasem szorult intésre. Az érdemkeresztet a jövő héten adta át a kitüntetett fogházornak Szokolczay Lajos kir. ügyész.

— **Kivándorlók katasztrófája.** Valparaisó-ból tegnap azt jelentették, hogy egy északnyugatra menő vonat, a melyben számos zsidó orosz, szerb és lengyel kivándorló volt, összeütközött egy tehervonattal. Tűz támadt, amely hat kocsit elpusztított. Százhatvanhét kivándorló közül negyven meghalt és harmincöt megsebesült.

Chikágó, nov. 13. A Valparaisó (India) közelében történt vasuti szerencsétlenség alkalmával 47-en veszítették életüket. A hullák teljesen összeégtek. 38 személy súlyosan megsebesült, annyira, hogy számos sebesült felépülésében nem bíznak. A két vonat az összeütközés pillanatában óránként 40 mérföldnyi sebességgel robotott. Az összeütközés következtében hat kocsi teljesen összezuzódott és kigyulladt. Számos utast a vasuti személyzet huzott ki a romok alól. Mások a kocsik darabjai közé szorultak és a szerencsétlenség színhelyén egybegyűlt tömeg szemeláttára égték el. Tegnap este egy vonat 38 sebesültet szállított ide. A sebesült kivándorlók rokonai továbbá oroszokból és lengyelekből álló tömeg egybegyűlt a pályaudvar előtt és bántalmazni akarta a vasuti hivatalnokokat, akiket a szerencsétlenség okozóinak tartanak.

— **Wekerle miniszterelnök — nagypapa.** Wekerle Sándor miniszterelnököt, akinek a politikában most nem valami különös örömei lehetnek, a családja körében tegnap annál örvedetesebb esemény érte. A miniszterelnök vasárnap éjjel nagypapa lett: menyének, Ifju Wekerle Sándor országgyűlési képviselő feleségének leánykaja született. Mikor a miniszterelnök hétfőn reggel Budapestre érkezett, — a vasárnapot ugyancsak temesi birtokán töltötte — boldogan jelentette neki a nevezetes családi eseményt. A miniszterelnököt „mint nagypapát“ tegnap és ma számosan üdvözölték.

— **Házasság** Lemberk Győző városi tisztviselő tegnap kötött házasságot a minoriták templomában bájos menyasszonyával, *Hendli Jucztin* kisasszonnyal.

— **A Fremdenblatt főszerkesztője meghalt.** Bécs-ből táviratozzák: A bécsi sajtónak ismét gyászja van. *Friedmann* lovag, udvari tanácsos, a *Fremdenblatt* főszerkesztője, ma reggel 54 éves korában meghalt.

— **Szerencsétlenség a gyakorlótéren.** Kassáról táviratozzák: Ma súlyos szerencsétlenség történt a kassai 84. gyalogezred önkéntesi iskolájának gyakorlata közben. Az egyik önkéntes fegyverébe v. ahogyan éles töltény jutott és amikor az önkéntes fegyverét elsütötte, a golyó *Bosits* Miklós főhadnagy oktató tiszt lábába fúródott. A tiszt nyomban összeesett. *Bosits*ot, aki a tavalyi kassai vérengzés hasonló nevű hőseinek bátyja, beszállították a katonai kórházba, ahol most súlyos betegen fekszik. A katonai hatóság megindította a vizsgálatot arra nézve, hogyan került az önkéntes fegyverébe éles töltény.

— **Eljegyzés** *Égető* Ferenc, a hódmezővásárhelyi Bauer mártom könyvelője eljegyezte *Benedek* Eszti ke kisasszonyt, Battonyán.

— **Hajza Váradi ellen.** Budapest-ről táviratozzák: Az Országos Színművészeti Akadémia igazgatója, *Váradi* Antal ellen indított hajza hősei, miután a fővárosi sajtóban nem tudtak

teret találni, egy némely vidéki újságban folytatták a pszichológust. Váradi most e lapok ellen ügyvédje, *Barabás Béla* dr. országgyűlési képviselő útján rágalmozás miatt megindította a bűnvádi eljárást.

— **Tanítói jubileum.** Öszinte kartársi szeretet és ragaszkodásnak adta tanujelét a magyarpécskai tantestület. E hó 10 én mult huszonöt éve, hogy egyik érdeműs kartársuk: *Kölla József* a tanítói pályán működik. Szerény s a tanítói anyagi viszonyok keretében mozdó családi körben tervezte a tantestület e szép nap megünneplését. Ámde a pécskai közönség is ünnepelve akart hódolni a jubiléumnak s a családiasnak tervezett estély jól sikerült banketté nőtte ki magát, melyen a pécskai társadalomnak minden rétege, mintegy 90 résztvevővel képviselve volt. Az első felkötőztető *Szomorú István* igazgató-tanító mondta a jubiléumra. Utána a gondnokság és szülők nevében *Kuruczai Sándor* szólott. Nagy hatást keltett *Róza* István görög keleti tanító felkötőztetője, ki a megjelent ópécskai tanítók nevében a közös haza szeretetére Britette poharát. Felkötőztetőt mondtak még *Friedmann József* orvos, *Haller Imre* ópécskai állami igazgató-tanító, *Fülöp Lajos*, *Juszt Sándor* és többen.

— **Tűz a Laendler féle faterlepen.** Ma reggel fél hét órakor a *Laendler*-féle faterlepen, az egyik cselédházban tűz ütött ki, amely komoly veszedelemmel fenyegette az egész telepet. A munkások telefon-értesítésére csakhamar megjelent *Szankovits* Miklós parancsnok vezetése alatt a tűzország, amely rövid idő alatt eljött vette a veszedelemnek és lokalizálta a tüzet. A rendőrség részéről a helyszínén *Savlot Domokos* főkapitány és *Hoffmann Győző* ügyeletes rendőrtiszt jelentek meg. A kár jelentéktelen. A vizsgálat megállapította, hogy a tűz viaszolanságból keletkezett.

— **Áthelyezés és kinevezés.** A közoktatásügyi miniszter *Grob* Gizella nagylaki állami tanítónőt Osovára helyezte át s az önkép megüresedett állásra *Possonyi P.* a tanítónőt nevezte ki.

— **Gyilkosság a vonaton.** *Altoná* ből távira tozzák: *Klausz* itteni fogorvost *Altonából* *Blankensee* felé a vonatban valaki meggyilkolta. A tettest sikerült elfogni és hosszas tagadás után végre bevallotta tettét. A gyilkos *Rockert* T. más 18 éves kertészlegény.

— **Áthelyezett óvónők.** A közoktatásügyi miniszter *Deák* Lina nagykamarási állami óvónőt a zimándujfalusi, *Christophory* Erzsébet zimándujfalusi állami óvónőt pedig a nagykamarási állami óvodához helyezte át.

— **Kiváló finom ékszerek elsőrendű szabályozott valódi Genfi arany, ezüst és acél zsehorák ezüst tárgyak és éteszközök** — I. rendű nehéz ezüstölt China ezüst tárgyak és éteszközök — Arad legelső és legrégebbi ékeszer javítás és készítés szakkereskedő műhelye. *Weinberger Ferenc* Andrassy-tér, *Fischer* Eliz palota, Telefon 489.

— **Pracservatív ideális legjobb minőségben** *Vojtek* és *Weiszna*. 112

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **A Székely otthon és a Boros Beni-kör.** Aradváros társas életében élénk szerepet játszó két társaság fog a közel jövőben egyesülni. A *Seekly-otthon* és a *Boros Beni-kör* ez a két egyesület, amelyeknek választmányai külön-külön már több ízben tanácskoztak az egyesülés ügyében és azt a legutóbb megtartott gyűléseken ki is mondták. A két választmány határozatát a közgyűlések elé terjesztik, amelyek végleg dönteni fognak ez ügyben. A közgyűléseket vasárnap tartják meg az egyesületek saját helyiségekben és pedig a Boros Béni kör délután 11 órakor, a Székely otthon délután 4 órakor. Az egyesülés — mint értesülünk — akként fog történni, hogy az egyesületek megtartják belső ügyeikben az önállóságot, de közös helyiségek lesznek és az

alapszabályokban határozzák meg, hogy mily ügyeket intéznek közösen. Ezen ügyeket azután egy közös bizottság intézi el.

(*) **Az aradi demokrata kör igazgató választmányára** holnap, szerdán este a Fehér Kereszt szállodában levő helyiségében ülést tart.

Jéli divat.

(Párisi levél.)

Páris, november 10.

A párisi szücs mesterek valóságos csodákat tudnak alkotni prémekből. akár csak valami lágy, simulékony szövetből. Redőktbe szedik, bedrozzák és nincs a mai divatnak olyan formája, amit szőrméből ne alakíthatnának. Hozzá még az a kellemes, hogy az idén már a milliomos erszénye sem kell hozzá, hogy ennek a divának hódolhasson az ember. Igaz, hogy a szőrme aránylag mindig drága viselet, de van annyiféle fajtája, hogy a vagyontalanabbak is válogathatnak maguknak valót.

Télire a jacked a legkedveltebb viselet, felsőnek, vagy a bolero, amelynek nagyon sok változatát láthatjuk. A derekat igyekeznek lehetőleg rövidre fogni s ezt legjobban a széles övvel érik el, amelyet vagy tíz centiméterrel a derék fölé illesztnek. Télire megint előkerülnek, de csak a kabátokon, a hosszú ujjak, de nagyon sok elegáns kabátot láttam, amelynek rövid ujjja van, amelyet aztán önálló alsó ujjal egészítenek ki.

Egy nagyon stilszerű bolero kabátkát láttam, amely egészen rövid s amelyet két széles paszományos fog össze. A szőrme kabátokon nagyon dusan alkalmazzák az idén a paszomány dísz és újabb divat az is, hogy a varrásek helyét selyem vagy bársony csikkokkal tüntetik fel.

Igen szép egy felhosszu XIV. Lajos korabeli stílnak megfelelő chinchilla jacked, amelyet rózsaszínű paszomány díszít. A hozzá való mellény fehér selyemre varrt irlandi csipke.

Nagyon divatos az idén a prémkalap, vagy legalább is prém díszes bársony kalap. Gyönyörű egy vakond-szürke „Don Juan” forma, hosszan lelógo amazontollekka. A tollakat értékes aranyesett tartja. Nagyon stilszerű a „Girondin”, a magas tetőjű kalap lapos karimával. Nagyon előkelő hatású kalap ez a saphirkék bársonyból, a kéknek különféle árnyalatából összeválogatott structoldíszrel.

Egyáltalában nagyon keresik az idén a kalapokban az eredetiséget, úgy a formát, mint a díszet illetőleg. Am nemcsak a divatárusnőknek igyekeznek újat alkotni. Velük teljesen egyforma igyekezettel vannak a szabók is, csak hogy ők nem árulnak el semmit, amíg az idény el nem érte tetőpontját. Annnyit azonban már eddig is sejtettek, hogy az empir stíl az uralkodó. A princesse ruha is még nagyon kedvelt, aminek magyarázatát abban leljük, hogy a szép alakot ez a forma tünteti fel a legjobban.

A látogató ruha majdnem kizárólag selyemből készül, vagy nagyon finom gyapjuszövetből s mind csak csipkével díszítik. Nagyon divatos a csipke bolero, amely elől mélyen kivágott és két nagy, drága gomb fogja össze. Nagyon kecses viselet ez, melyet mindenkinek ajánlok, különösen, ha módjában van, hogy valódi csipkéből csináltassa meg.

Yvette.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Vád egy aradi kereskedő ellen. *Königstein* Lajos aradi kereskedő rágalmozás miatt feljelentést tett az aradi kir. járásbírósnál *Lichtenstein* Adolfné szül *Ney* Karolin és *Lichtenstein* Jenő aradi kereskedők ellen, mert ezek azt állították róla, hogy háromszáz forint készpénzt, ugyanennyi értékű ékeszert és husz kocsai árut kicsalt *Lichtenstein* Adolfól. A mai tárgyaláson, amely *Váry* Albert dr. albíró előtt

folyt le, a terhelték nem tagadták a vádat és a valódság bizonyítását kérték. A bíróság a bizonyítást nem engedte meg, hanem utasította a terheltet, hogy tegyék meg a bűnvádi feljelentést *Königstein* ellen. A tárgyalást a bíróság ennek a pernek eldőltségéig felfüggesztette.

§ **Sikkasztó kereskedő.** *Landau* Mór volt aradi kereskedő hosszú ideig bizományosa volt a *boholti* ásványvizeteknek, de könnyelműen vezette az üzletet és a pénzt, amelylyel le kellett volna számolnia, saját céljaira fordította. A társaság sokáig sürgette az elszámolást, de minthogy *Landau* erre nem volt hajlandó, sikkasztásért feljelentette az aradi kir. ügyészségnél. Ma lett volna az ügy tárgyalása az aradi törvényszéken, a bíróság azonban, a bizonyítékok kiegészítésére, elnapolta a tárgyalást.

NAPIREND.

November 14. Szerda. Róm. kath. naptár: Jukund. — Protestáns naptár: Jukund. — Görög-keleti naptár (november 1.): Kozma. — A nap két 7 óra 3 perckor, nyugszik 4 óra 25 perckor.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelő-létezete (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3—4. Dr. Fodor Odón délelőtt 8—9. Dr. Rosenbaum Pál délelőtt 8—9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12—1 órakor.

Időjelzés. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerinti, a mai napra a következő időjárás várható: Hűvösebb, semmi vagy kevés csapadék.

November 14. Városi közgyűlés délután 4 órakor. — Aradvármegye rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órakor.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

F. A. előfizető A huzást október 1 ről elhalasztották, de nem tudjuk mikor lesz. Bővebbet az illető társaság budapesti irodája mondhat

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 13

Kínálat és vételkérő elegendő. Elkelt 40,000 méter-mázsas 10 fillérrel magasabb áron.

Az áruk 50 kilonként számítva:

— **Déli vasút.**

Aprillisi buza 1907-re	7.46—7.47
Rozs 1907. áprillisa	6.66—6.67
Zab 1907. áprillisa	7.27—7.28
Uj tengeri 1907-re	5.14—5.15

Zárul 5 órakor:

Aprillisi buza 1907-re	7.48—7.49
Rozs 1907. áprillisa	6.6—6.68
Zab 1907. áprillisa	7.27—7.28
Uj tengeri 1907-re	5.15—5.16

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	674.25
Magyar hitelrészvény	810.75
Magyar jelzálog hitelbank	520.—
Déli vasút	173.—
Rima-Murányi vasúti részvény	566.25

— **Bécsi vágómarhavásár.** Bécs, november 12.

A mai vásárra került 8814 magyar, 869 galiciai, 872 német, összesen 4553 drb.

Jegyzetek:

Magyar elsőrendű 88—98 K., kivételesen — K., másodrendű 72—86 K., harmadrendű 64—71 K., elsőrendű galiciai 92—98 K., másodrendű 84—90 K., német hízott 98—105 K., kivételesen 106—108 K., másodrendű 82—96 K., legelői 50—76 K., paraszt ökrök 44—72 K., bika 62—82 K., kivételesen 84—88 K., tehén 60—76 K., bivaly 58—64 K. Száz kilonként, élőszuliban, fogyasztási adó nélkül.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

November 13.

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 121—122 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 124—126 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 126—128 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Uj-aradi heti gabonavásár.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Uj-Arad, november 13.

A zord, hideg tél közeledte mindinkább érezhetőbbé válik, noha nem neheztehetünk rája, mert az ideje már itt van. Csak ne közönségesen be hirtelen nagy fagyással, mert ez esetben a vetések veszélyeztetve volnának; üdvös lenne tehát, ha a szükséges hótakarót idejekorán megkapnók.

A gabonaüzlet irányzatában némi javulás állott be. Az árfolyamok szilárdabbak, azonban az üzlet maga nem mondható élénknek. Míg más években iyenkor már meglehetősen tengeri szállítás volt, az idén ez késik.

A gabonapiac élénken volt látogatva s nagyobb forgalom fejlődött ki.

A mai piacon eadásra került kb.:

4000 mm. buza 6.60—6.70.

500 mm. új tengeri 4.00—4.10.

Névleges jegyzés:

Zab 6.00—6.20.

Árpa 5.70—5.80.

Rozs 5.80—5.40.

Árak koronaértékben, 50 kilónként értendők.

CSARNOK.

Chamonixból a Mont-Blanca.

Irtá: Dr. Heppes Béla.

[20]

(Folytatás.)

A Bosson jégár jonctioinak felső kapuja 2700 méter magasan van; tehát valamivel magasabban, mint a Tátra legmagasabb pontja, a Ferencz József csucs. E ponttól a vezető igen lassan, ugyiszólván csigalassúsággal vitt felfelé; keresve folytonosan a könnyebb és könnyebb helyeket. Egész körutatnak tettünk a jégáron, hogy egy-egy fásztó, meredekebb részt elkerüljünk. Balmat — miként mondá — "most már biztosra vette, hogy képes leszek a Mont-Blanca felmászni.

A "Mont-Blanc" parti-nál igen sok függ a vezetőtől. Ha a jonctiokon valaki félelmet mutat, úgy a vezető a felsőbb régiók meredélyein saját érdekében nem szívesen vezet, keresztül a remegő embert és igyekszik mentől sebesebben a Grands Mulets-ig felvinni az illetőt. Egy ilyen sebes felmenetelnek az eredménye az, hogy mikor másnap reggel egy órakor felébred a turista, nincsenek lábai és nincsen dereka. Az izomláz oly mérvben tör ki, hogy a további utat csak nehezen és csak bizonyos ideig képes folytatni és azután ő maga mond le a ki rándulás további folytatásáról.

Chamonixtól a Grands Muletsig tartó ut hivatalosan megállapított ideje hét óra. Vagyis a reggel hat órakor Chamonixból elinduló turista déli egy óra tájban kell, hogy a Grands Mulets menedékházhoz érkezzen. Ezen hivatalosan megállapított idő azonban még elsőrendű turistánál is legkevesebb egy órát tagul. De tagul különösen akkor, ha a vezető oly egyéni káluzol, akít a csucsra való felmenetelre alkalmasnak tart.

En négy óra tájban pillantottam meg a Grands Mulets menedékházat, amely egy magas sziklán ül. A menedékház tetején és oldalában ott ültek már az engem megelőző turisták a vezetőikkel és málhahordóikkal egyetemben.

Minden fényképező gép nekem volt irányítva és mosolyogva örökítették meg a mászás részleteit. Hogy az örömük nagyobb legyen, egy helyen négykéziábra álltam, úgy igyekeztem felfelé. Óriási mulatságot szereztem ezeknek a szegényeknek, akik már a gyors ütem következtében magukban hordozták egy retentő betegség csirait.

Mikor a Grands Mulets menedékház terraszára érkeztem és egy káros székre dobtam

magam, — tulságos fáradságot színlelve — hozzáam lépett a francia és el nem palástolt guaynyal engem „Grand Hongrois"-nak nevezve, az iránt érdeklődött, hogy mikor fogom megkezdeni a lefetés való c-uszást. Balmat eközben behuzta lábaimról a gletscher-cipőket, papucsot nozott; azután süttetett nekem egy rostélyost és hozott egy egésze fekete kávé, amelyhez én tejet kértem. A tej nyulás volt és összeállott-rak látszott. Mindazonáltal biztosított Balmat, hogy az teljesen friss; a hegyen tudnillik 3050 meter magasságban a tej már összeáll.

Farkas ótvágygyal ettem, mert az egész ut alatt egy falat sem volt a számban és ha utköben enni kértem, Balmat mindig egy darab „csokoládé" vai szurta ki a szemem. A vezetők nem szeretik, ha a turista utközben eszik. A hegyi betegség — melynek első korjele a gyomorémelygés — sokkal hamarabb veszi elő a telt gyomru embert, mint azt, aki csak lefekvés előtt eszik.

Ezután Balmat a Grands Mulets menedékház egyik szobájában az egész testemet hideg hóval bedörzsölte és különösen az izmokat dolgoztam meg épen olyan szakértelemmel, mint egy gőzfürdői masseur. Midőn feleltőzködtem, úgy éreztem, hogy testem minden része olyan forró, mint a tűz.

Különösnek tűnt fel nekem, hogy Balmat milyen roppant gonddal foglalkozik velem és különösnek tűnt fel az is, hogy a két angol turistát kivéve, a vezetők a többiekkel egyáltalában nem is törődnek, míg velem és az angolokkal sokat foglalkoznak, kérdezősködnek és ápolni igyekeznek. Ez iránt az egyik angolhoz kérdést intéztem, aki azt mondta, hogy ezek a mi jókedvű, nevettő turista társaink mind egyből-egyik hullák és holnap három órai tura után úgy fognak szédelegni, mint őszszel a legyek.

Midőn úgy este hat óra tájban a maszirozás után újból a terraszra mentem, ott volt az egész társaság. A francia és a franciánő kifogyhatatlan volt a szellemességben és tölem az eddig meg tett ut részletei felől kérdezősködött. A társaságnak még azon tagja is akik velem gunyolódni nem akartak, lassanként engem „Grand Hongrois" nak szoltítottak, miután a francia consequenter ezen megszólítást követte.

Az amerikai leányka szemébe ekkor már ott állt bizonyos megörtség; a vezetője azt mondta, hogy a leányka nem bír az u. n. „schwindelfreihet" tal és a meredélyek szélein borzasztó félelmeket állt ki, amely az erkölcsi erőt azután a magasságokban tetemesen alá fogja szállítani.

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

November 13

Központi szálloda. Ehrenmann Oszkár fakereskedő Vinkovce. — Holänder Samu birtokos Csermő. — Seelenfried János kereskedő Bécs. — Ebersó Károly magánzó Budapest. — Sparger Jakab kereskedő Bécs. — Salzberger József kereskedő Bécs. — Bajza Zeiga kereskedő Bécs. — Sziágyi Gyula birtokos neje Kunágotz. — Kugél Dezső dr. ügyvéd Brád. — Tompás Mihály utazó Budapest. — Halász Ferenc utazó Budapest. — Ressay János utazó Linz. — Fischer Ferenc utazó Budapest. — Schlesinger Adolf fakereskedő Budapest. — Stern Gyula kereskedő Gurahonc. — Szabó Gyula kereskedő Budapest. — Andrassy Béla kereskedő N. Beél. — Serban Miklós birtokos Csucs. — Klein Miksa utazó Budapest.

Fehér Kereszt szálloda. Lekki István miniszteri tanácsos Budapest. — Kis Vilmos községi jegyző Kevermes. — Georgia János esperes Buttyin. — Volf János börtvári képviselő Szeged. — Unguran Manó ügyvéd Temesvár. — Német Sándor ügyvéd Temesvár. — Sarló Károly ügyvéd Temesvár.

— Koller Károly kereskedő Vinterberg. — Weisz Adolf kereskedő Bécs. — Platczner Adolf szállodás Liptószentmiklós. — Stern Manó szállító Ungvár. — Mogyorósi Sándor mérnök Hódmezővásárhely. — Nagy Miklós gazdálkodó és neje Hódmezővásárhely. — Kádár Iván gazdálkodó és családja Hódmezővásárhely. — Máczyari Mihály tanító Magyaróvár. — Laczkovics Aladár főhercegi gazdatiszt Rankut. — Sebesy Miklós tanár, Temesvár. — Kardos Ferenc bányavezető Anina. — Selmezi József bányavezető Anina. — Asztalos Ferenc mérnök Anina. — Szántó Aladár és neje Szentmiklós. — Szöllösi Tihamér hivatalnok Kikinda. — Nagy Albert malomtulajdonos Ittabe. — Gajdos Márton és neje Makó. — Herczföld Vilmos kereskedő Szajol. — Marosy Antal vállalkozó Bród. — Gajdos Antal gazdálkodó Mezőhegyes. — Schwarcz Adolf utazó Budapest. — Valtér Ernő utazó Budapest. — Róna Hugo utazó Budapest. — Keller Mór utazó Budapest. — Stern Béla utazó Budapest. — Steinbeck József utazó Budapest. — Safran Manó utazó Budapest. — Budner Lipót utazó Budapest. — Behr Adolf utazó Budapest. — Partos Artur utazó Budapest. — Forrai Dávid utazó Budapest. — Hirsch Lajos utazó Budapest. — Kovács Artur utazó Budapest. — Freund Oszkár utazó Bécs. — Bolesch F. utazó Bécs. — Schick Artur utazó Bécs. — Fürst Herman utazó Bécs. — Náfrádi Samu utazó Nagyvárad. — Klein Ferenc utazó Nagyvárad. — Hirschler Vilmos utazó Szabadta.

Pannonia szálloda. Grosz Mór utazó Bécs. — Lani Albert utazó Bécs. — Löwinger Miksa utazó Bécs. — Kurta Demeter jegyző Prezent. — Jung Péter jegyző Nádas. — Jean-scu György jegyző Kishalmagy. — Anca Valdea lelkész Halmagy. — Martinovics lelkész Topolovecz. — Kacsinka Aurél jegyző Fibus. — Robinovics Gyula jegyző Sziklás. — Klein József utazó Bécs. — Wossele Rudolf kereskedő Mannheim. — Rédei N. orvos Szépfalu. — Buczurka József jegyző Otlaka. — Nászai N. hivatalnok Nagylak. — Letay Lajos építész Csongrad. — Jakabfy Gyula birtokos Tompa. — Bek Dezső állatorvos Simand. — Gerba Gusztáv jegyző Pankota.

Nemzeti Színház.

C) bérlet.

C) bérlet.

Szerdán, 1906. évi november hó 14 én.

Váljunk el.

Vigjáték 3 felvonásban. Irták: Sardou Viktor és Najac E. Fordította: Fay J. Béla.

SZERMÉLYEK:

Prunelles	Szendrei M.	Vallfontaine	Körössy Jud.
Cyprienne	Novák Irén.	Lusignan	Benkőné P.
Ademár	Deli Lajos.	Bafordin	Kulcsár L.
Clavignac	Várnai Jenő.	Josephine	Zalai Margit.
Brionné	Zsigmond A.	Joseph	Faludi K.

Kezdete este 7 és fél óraker.

NYILTTER.*

Szives tudomásul!

Igen tisztelt vevőim és a nagyérdemű közönség b. tudomására hozom, hogy amennyiben ez a hír van elterjedve, hogy én Aradról eltávozom, kijelentem: ez nem áll, sőt annyira nem áll, hogy cégemet a kir. törvényszéknél Arad székhelylyel bejegyeztettem s ennek következtében azon kellemes helyzetben vagyok, hogy áruszükség etemet első kézből szerezhetem be és így az igen tisztelt vevőim igényeit a legmesszebbmenőleg ki tudom elégíteni.

Mindezeknél fogva szives támogatásukat továbbra is kérve, vagyok

teljes tisztelettel:

Seelinger M. Andor,

cipészmeister

2828

Aradon, Szabadság-tér 4. sz. a.

Üzlet-megnyitás.	*** *** *** *** *** ***	Angol uri szabászati műhelyünket Arad, Atzél Péter-utca 1. sz. a. (Aradi Első Takarékpénztár épületben) megnyitottuk. 2644 Magyar és angol szövetek, s e szakbeli divat-ujdonságok nagy választékban.	*** *** *** *** *** ***	ENGEL és SCHEER uriszabók.
------------------	--	--	--	--------------------------------------

Angol A kizárólagos posztó gyári raktárban
öltöny
 35% megtakarítással **szöveteket**

árusítunk.

2013

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Fülrészére maradékok kaphatók.

Fehér Kereszt Szállodában

a következő

lapokra lehet előfizetni:

Pester Lloyd
 Neues Pester Journal
 Budapesti Hirlap
 Pesti Hirlap
 Budapesti Napló
 Pesti Napló
 Magyar Hirlap
 A Nap
 Magyarország
 A Népszava
 Egyetértés
 Egyenlőség
 Berliner Tageblatt
 Tribuna
 Gazetta Transilvania
 Drappelul
 Liebertatea

Magyar Kereskedők Lapja
 Vállalkozók Lapja
 Telegraful Romanul
 Kakas Márton
 Borszem Jankó
 Magyar Figaró
 Ország Világ
 Vasárnapi Ujság
 ustökös
 Leipziger Illustrirte
 Angol London News
 Ueber Land u. Meer
 Megendorfer
 Münchner Fliegende
 Fidibusz
 Uj Idők
 A Hét

Mátyás Diák.

2881

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Juvel égető aparaiusgummilabda nélkül egy
kézzel használható.

Ára Korona 15.—.

Tip-Top égető aparátusgummilabdával főleg
bársonyégetésre al-

kalmás. Ára K. 16.—.

Kapható

2571

Ingusz I. és Fia

könyv- és papirkereskedésében

Weitzer János-utca.

Keresünk

üzletünk részére

2 tanulót

Weiszberger Sámuel

utóda

Gurahoncz.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiu

tanulónak

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

**Feltűnő újdonság!****DELICE**Minden hirdetés felesleges, a konanyzó
egyszer veszi és többé mást nem szívhát.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY**Singer Sándor** vászon, fehérnemű és divatáruháza

Arad, Andrassy-tér 16. sz. (a Pannonia szálló átellenében.)

A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom vászon, chiffon és damaszt, vala-
 mint kész női és férfi fehérnemű raktáromat, a melyekből állandóan nagy választé-
 kot tartok s dacára a folytonos áremelkedéseknek, azokat

mig a készlet tart a régi olcsó árban árusítom.

- 1 6 személyes fehér étkező készlet damasztból 3 frt 50 kr.
- 1 6 szem. kávé készlet 6 szalvétával, minden színben a journal 2 frt 50 kr.
- 1 ágykészlet, dupla a journal, 1 paplanlepedő 2 n. 1 kis párna 9 frt — kr.
- 1 vég 23 mtr. I-a creasz vászon női ingre vagy ágyneműre 15 frt — kr.
- 1 vég paplanlepedő vászon egy szélességben varrás nélkül 13 frt — kr.
- 1 vég alsó lepedővászon, egy szélességben varrás nélkül 9 frt 50 kr.

Singer Sándor vászon, fehérnemű és divatáruháza

Arad, Andrassy-tér 16., Szabó Albert-féle ház (a Pannonia szálló átellenében.)

Magyarnak Pécs — Németnek Bécs.

Ne küldjék pénzünket külföldre.

Kockázat kizárva!

Nem tetsző tárgyak kicseréltetnek vagy a pénz visszaadatik.



1372. szám.

Legszebb, legdivatosabb japán gyűrű, valódi szerencse crisopras kővel 24 kor.



1537. szám.

Gazdagon kirakott brilliánt gyűrű, a közepén smaragd vagy rubin 300 korona.



696/1404. szám.

Legkedvesebb emlékgyűrű, valódi arany 3 opálkővel 12 korona.



1534. szám.

Művészi kivitelű brilliánt rubin vagy safr gyűrű 280 korona.



1532. szám.

Gyönyörű művi és legszebb ragyogású brilliánt gyűrű 4 nagyobb és 9 kisebb kővel 250 korona.



Duplafedelű finom 14 kar. női aranyóra, gyönyörű kivitelben, igen finom szerkezettel 32 kor. Erősebb minőségben 40 korona.

Hazánk első és legnagyobb ékszer-, óra-, látszer- és iparműveszeti tárgyak telepe

SCHÖNWALD IMRE

magyar órasmester, ékszergyáros és látszerész PÉCS.

Még soha nem létezett szerencse!

Folyó évi október hó 23 án, a VI-ik osztály záróhuzás napján, a legnagyobb jutalmat mely eddig egyáltalán előfordult

700.000 korona

a főnyeremény 100.000 korona
a jutalom 600.000 korona
összesen 700.000 korona

a mi főáruháznak jutott s a szerencsés sorsjegytulajdonosoknak általunk lett kifizetve.

Hivatkozással az általunk kiadott óriási nyereményre és az ezelőtt is már főáruháznak jutott sok tetemes főnyereményekre, ajánlunk szerencse-sorsjegyeket a

folyó évi november hó 22. és 23-án

tartandó 19-ik sorsjáték 1-ső osztály nyereményhúzásához.

1/8	1/4	1/2	1/1
kor. 1.50	8.-	6.-	12.-

Szántó és Társa

a magyar királyi szav. osztálysorsjáték főelárúsítói
BUDAPEST.

Központ: Váci-utca II. szám, Régi Posta utca 10. szám.

Sorsjegyek főgyűjtődénekből itt helyben is kaphatók: Krausz Paulin könyv és papírkereskedésében Atzél Péter-utca, színház-épület, Fedlup János tőzsdejében Weitzer János-utca 13., Szepesi János papírkereskedésében Erzsébet-utca 13.

3652

Teljes kiárusítás!

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁS

Masztig Pál

Vászon, női- férfidivat áruházában
ARAD, Andrásy-ut 22. szám alatt.

2575

APRO-HIRDETÉSEK.

Máy mérnök

butorozatlan bónapos szobát keres.
Ajánlatokat kiadóhivatalba kérek.
2829

Gargon lakás

szépen butorozott külön bejárattal
levő szoba kiadó. Bővebbet a ki-
adóhivatalban. 2828

Csinosan butorozott

külön bejárattal szoba azonnal ki-
adó Batthyány utca 7. sz. 2822

Képes levelező lapokon

felvételek az aradi színművészek és
színésznőkről (Nyáray, Faludy Ron-
tal) darabonként 20 fillérért kap-
ható **Ingeuz I. és Fia** könyv-
kereskedésén Aradon, Weltzer
János-utca. 235

Aki fázik,

fütsön

porosz téglaszénnel

egyedül kapható

Berta Testvérek

vaskereskedésben

Arad, Andrassy-tér 3. Telefon 386.

Ugyanott egyedül raktár a VENUS
ezüst kályhafalynak. 2812

Nagy raktár korcsolyákban.

Gurahonczai

hizott libák

lévő és tisztított állapotban Kilió-
ként 180 fillérért házhoz szállítva
megrendelhető 2824

Engel Gyulánál,

Miksa-utca, telefon 521.

Megrendelést gyűjtők díjaztatnak.

Nagy és állandó

jövedelemre

tehetnek szert oly intelligens

urak és hölgyek,

kik régi előkelő magyar Képes
szépirodalmi folyóirat számára
előfizetést tudnak gyűjteni. Ér-
deklődők sürgősen levélben je-
lentkezzenek Huszár Bélánál,
Budapest, IV., Egyetem-utca
4. szám. 2681

Kilényi C. és Társa

divat-, kézmű-, rövidáru és fehérnemű

új áruháza

a József főherceg uton megnyitá.

24 évig az aréna épületben volt üzletün-
ket a folytonos házbér emelés miatt

József főherceg-ut 11. szám alá

(Müller-házba)

helyeztük át.

A mostani sokkal olcsóbb házbér miatt
abban a kellemes helyzetben vagyunk,
hogy a mélyen tisztelt vevőinket sokkal
olcsóbban szolgálhatjuk ki, mint azelőtt.

Magunkat a n. é. közönség szíves
pártfogásába ajánljuk kiváló tisztelettel

KILENYI C. és TÁRSA a „Kék golyó”-hoz.

József főherceg-ut 11. 1498

MEISL és ADLER

uridivat, kalap és fehérnemű üzlete

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 14. SZ.

(VOJTEK ÉS WEISZ CZÉG MELLETT.)

Örömmel jelentjük a nagyérdemű közönségnek, hogy
uri divat, kalap és fehérnemű üzletünket

Aradon, Andrassy-tér 14. sz. alatt (Vojtek és Weisz czég
melleit) megnyitottuk.

Közel 16 évig állottunk Münz I. aradi czég szolgálata-
ban, mely hosszú idő alatt a közvetlen érintkezés folyamán
bőséges alkalmunk nyílt a n. é. közönség minden rétegé-
nek izlését és mindennemű igényeit alaposan tanulmányozni
és a nyert szakismeretet most önállóságunk idejében foko-
zott mértékben bocsájtjuk a n. é. közönség rendelkezésére.

Vezérelvül tüztük ki magunknak, hogy minden cik-
künk a legelőkelőbb forrásból, a legújabb divat szerint le-
gyenek raktárukon.

Hangsúlyozni kívánjuk még, hogy feltétlenül megbiz-
ható és versenyképes áraink teljes meglepéssel fognak
találkozni.

A nagybecsű közönség pártfogását kéri

2547

kiváló tisztelettel

Meisl és Adler

Arad, Andrassy-tér 14. (Herman-palota.)

Poloska elpusztítására a legjobb és legha-
tásosabb szer a

PHENOLSAV.

A butorokat nem támadja meg. Ara egy üvegnek 70 fillér.

Tyúkszem ellen

legkiválóbb szer a Hajós-fele

ANAGALLIN.

Hatása oly frappáns, hogy mindenkit bámolatba ejt.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Minden fogfájást azonnal megszüntet
a Hajós-fele fogcsep.

Ara 40 fillér.

Kapható az egyedüli készítőnél:

3861

Hajós Árpád

gyógyszeriára és gyógyszerészet laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz. a postahivatal mellett.

Gummi American „Nover”
a legjobb és legkellemebb óvszer.

Egyedüli raktár: Hajós Árpád gyógyszer-tára-
ban, Arad, Andrassy-tér 22. sz.

6 darab
egy eredeti
fémdobozban
2 kor.



— Minden utáztat vagy utánsyomas büntetve lesz. —

Egyedül valódi Thierry Balsam

csakis a zöld apáca védjeggyel. Törvényileg védve. Kivá-
lón híres és feltűnőhatatlan szer emésztési zavarok,
gyomorgöröcsök, kolika, katarrus, mellfájás, influenza stb. el-
len. 12 kis vagy 6 dupla üveg, avagy egy különleges
patentzarral ellátott üveg ára 5 korona bérmentve. 3854

Thierry Centifolia kenőcs közismert mint non plus ultra
minden még oly régi seb, gyuladás, sebesülés avagy mindenféle
daganat ellen. 2 tégely ára 3 kor. 60 fill. bérmentve szállítva
a pénz előleges beküldése avagy utánvét ellenében küldi

Thierry A. gyógytára Pregreda, Rohits Sauerbrunn mellett.

Füzetek több ezer közönségyvántárral ingyen és bérmentve.

Raktárak a következő gyógytárakban: G. Földes Kelemen
és Hajós Árpádnál Aradon.

Szőlőoltványok.

Fajtiszta riparia portalis alanyon oltott, elsőrendű, dus-
gyökerzetű, bor és csemegefajú

fásoltványokat

bármily mennyiségben szállít:

Hámory Gazdaság szőlőoltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen
szolgál Deák Ferenc utca 3. sz. a. 2761

Telefon 229.

Telefon 229.